

310624 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

చెన్నపట్టణము 1923 వ సం॥ మే నెల 17-వ తేది గురువారము  
సంపుటము ౧౦ } రు ద్ధి తో ద్ధా రి నా మ స ం వ త్స క ము, ఆశి క శ్చేష్ఠమాస శుక్ల ద్వితీయ ౨.

No. 40

సంచిక ౪౦



అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు



అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయముగలది. ఇది ముందులవలన మోషముగలుగను. పంచభావచీటిని చూచికొనిన మోషముగలుగకు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను కొనిపించి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 శంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

## మార్వలు పోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజినులు

తయారుచేయుట కగు వ్యయము తగ్గినందున మాపోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజినులను తగ్గుదల ధర్మపకారము  
యిచ్చుటకు వీలుగనున్నదని మిక్కిలి సంతసముతో తెలుపుచున్నాము.

స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును

ఈదిగువ తెలుపబడినవాటిని స్టాకునుండి సరఫరాచేయగలము. 6, 8, 12, 14, 16, 20 గజ్జముల పవరు  
గలిగినట్టియు మామూలుగా నమర్చబడు మేలైన పరికరములు గలిగినదియు సరఫరా చేయబడును.

మార్వలు పోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజినులు హిందూదేశమందు అంతటను ఉపయోగించబడుచున్నది. అవి ఉత్కృష్టమైనవిగాను  
ఎక్కువ ఖర్చులేనివిగాను, చాలకాలమువరకు మన్నినదిగాను యున్నవి.

పిండిచేయుటకు, పొట్టు విడదీయుటకు, పంపుచేయుటకు, పైలు డ్రైవింగుకులేగినది. మఱియు కంట్లాక్టువారులకు, కట్టడములు  
కట్టువారికి మిక్కిలి ఉపయోగము చిత్రవిచిత్రపు జాతితాకు నేడేవాయుడు. మీకుకావలసిన ఎంజినుగురించి గాని  
లేక స్టాంట్సుగురించి గాని మంచి ప్రవీణులు సలహానిచ్చెదరు. సలహాకుగాను కట్న మేమియు నివ్వ నవసరములేదు.

**Marshall, Sons & Co., India, Ltd.**

**Engineers.**

9, Second Line Beach, MADRAS.

and at

COIMBATORE, TANJORE.

CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA.

# వేలము అమ్మకము

గతించిన షర్ మహమ్మదుపురం ఎస్టేటు ప్రొప్రైటరు రాజా ఏ. వి. జగ్గరావుగారి ఆస్తులు విశాఖపట్టణము జాబాలోటలందు 28-5-1923 తేది సోమవారము బహిరంగ వేలమువేసి విక్రయించబడును.

(1) హాసన్న బై ఆయిల్ ఎంజను 24 హె. పి. డి క్రొత్తది. అన్నియు పూర్తిగా గలది.

(2) ఒక డ్రైనామో అమ్మకము వరత్తులు.

(2) (1) ఉదయము 8 గంటలకు అమ్మకమును ప్రారంభించి సరియైన ధర వచ్చునంతవరకు వేలము వేయబడును.

(2) ప్రతి వాటాదారుడు రూ 100 లు ధరా వత్తుక్రింద కట్టవలెను. జయ మొందిన సవాలు దారుని మొత్తము చెల్లించ వలసిన మొత్తము క్రింద జమ కట్టుకొని, జయ మొందిన తతిము సవాలుదారుల మొత్తము అమ్మకము పూర్తి అయిన తోడనే వాడను చేయబడును.

(3) హెచ్చు మొత్తమునకు పాటపాడిన సవాలు దారుడు తాను ఏలములో పాడినవస్తువుల మొత్తమును పూర్తిగా చెల్లించినసామానులన్నియు తక్షణమే యిచ్చివేయబడును. లేనిచో తక్షణమే 100-కి రు 25 లు వంతున చెల్లించి బాకీ మొత్తమును ఆ తేది మొదలుకొని ఒక వారము దినములలోపల చెల్లించవలెను. అప్రకారము చేయుట తప్పినచో మొదటకట్టిన ధరావత్తు మొత్తము తరువాత 100 కి రు 25 లు చొప్పున కట్టిన సంచకారము (చెల్లించ బడి యుండిన) తిరిగి యివ్వబడును. సదరు రెండు మొత్తములు ఎస్టేటుకు చేర్చుకొనబడును.

(4) ఈ దిగువ చేవాలుచేసినవానికి, హెచ్చు సవాలుదారుని పాటను అంగీకరించుట, వేలము వేయు కాలము, స్థలముమూర్పుట మొదలగువాటికి హక్కు గలదు.

ఏ. వి. భానోజిరావు గార్డియన్,  
షర్ మహమ్మదుపురము ఎస్టేటు  
ఎస్టేటు ప్రొప్రైటర్కు.

## మహాకాళిధస్తము

దబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గారికగిరి చెడిపోయింద, గాజుడబ్బీలో వుంచబడి యున్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగావలసి వెంట్రుకలకు ముట్టతరాచి యెండిచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో అవి పుటపుట రాలిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మరియే చెడుగాని కల్గును.

## రాయల్ పండ్లపాడి

దబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను యత్యంత తేల్లగాచేసి చిగుళ్లను గట్టిపరచును. తీపు, రక్తము, దుర్వాస-పోగొట్టును.

## చుండులైలము

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

నువాసన నూనెలపట్ల తలలో చుండు పోగొవారికి ఇది చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని ఆయదార దినములు ఉపయోగింపఁబడిన చుండు నిర్మూలముగా నశించును.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

# గాంధీ మహాత్ముడు

ఒక అమెరికను ప్రాధనరు అభిప్రాయము

(ఆమెకాలో ఆయోవాస్టేటుయూనివర్సిటీ యందు పోలిటికలు టైపు ఉపాధ్యాయుడగు డాక్టరు నుద్యోగిజోనుగారు మాడరను రివ్యూకు (వాసిన్ వ్యాసమును ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము)

ఇటలీదేశమునందున్న గొప్పచరిత్రకారుడగు (ప్రాధనరు జి. ఫెరలోగారు ప్రశంసాసన్న మగుచున్నది) రెండునెలల క్రితము అటూంటిను వుండి యున్న వ్యక్తియగు (వాసియండిరి. విప్లవములు యుద్ధములు విరోధాభివ్యుత్పాదములను ఆనందించుచున్నది.

ఈవిషయమీపై ఆంకిరించుటకు మార్గమున్నదా? భారతీయడగు గాంధీ గారివద్దనుండి గంభీరమగు ప్రత్యుత్తరమువచ్చుచున్నది. సాత్వికనిరోధమే అద్వితీయమగు సాధ్యము"

కొన్ని వారములకు పూర్వము గాంధీగారిని వారిసంఘమును విరోధాభివ్యుత్పాదమునందలి రాజ్యతంత్రజ్ఞులు హేళనముచేయుచుండెడివారలు. పొన్తుకము వారికి అనుభవజ్ఞానముకలిగినది. పాశ్చాత్యరాజకీయచరిత్రమునందలి యొకవింత సంఘటనమునకు సాత్వికనిరోధము కేవలము నిస్సారమనియు అచరణాయోగ్యము కాదనియు తేల్చిచెప్పబడుటలేదు.

నేటిదినము (ప్రాస్తువాని సైనిక దౌర్జన్యమును ప్రతిఘటించవలసి వచ్చినపుడు, జర్మనీవారు బిస్మార్క్ గారి తీవ్ర దౌర్జన్యవిధానము నిరాకరించి భారతీయుడగు గాంధీగారి సాత్వికనిరోధవిధానము నవలంబించుచున్నారు. మహాత్ముని అసహాయోద్యమము యొక్క ఔత్సాహికము రూపు ప్రాంత్యము నందలి జర్మనీ జాతీయవాదులచే సుప్రార్థముగ నిదర్శించబడినది వారాపౌతికలపట్ల తెలియుచున్నది. అజమానమగు దేశభక్తి ప్రకటించు జర్మనులు విదేశీయులకు పనిచేయుట తేక, విదేశీయుల ఉత్తమతలను అనుసరించుటలేదు. విదేశీయుల కేవలమును తోడ్పడుట లేదు.

"వాడివెనక (ఫ్రెంచివారి ఉత్తమతలను జర్మనులు సంపూర్ణముగ ఉల్లంఘించుచున్నారు. (ఫ్రెంచిసైనికులు అధికారముఁపొంచగనే రైత్యులవారు పనిచేయుటమాని, (ఫ్రెంచిఅధికారులు టెలిగ్రాఫు ఆఫీసులను స్వాధీనపరచుకొనగానే జర్మనులు టెలిగ్రాఫు శింకులను కట్టించిరి. (ఫ్రెంచివారి ఇంజనీరులు గనులలో ప్రవేశించగనే జనివారు గనుల నుండి వైదొప్పిరి. (ఫ్రెంచివారు అధికారము చెలాయించుటకు ప్రయత్నించగనే కస్తూర్బాబీ ఉద్యోగులు తమ కార్యాలయములను పనులను వదలకొనిరి. ఎచ్చటచూచినను తమ్మునిర్నియ్యలుగ నొకప్పుడు పులసాత్వికనిరోధమును (ఫ్రెంచివారు ఎదుర్కొనవలసి వచ్చెను."

1914 వ సంవత్సరమున ప్రపంచమునందు సాటిలేని సైనికబలముతో కూడియున్న జర్మనీ, నేటిదినము పరిసంకర్షణములు కూడ ముగియకమునుపే సాత్వికనిరోధ విధాన మవలంబించినది. (ఫ్రెంచివారి జరిమానాలు, నిష్పాదములు కఠినచర్యలు జర్మనీవారిని యుద్ధమునకు పురిగొల్పుటలేదు. కాని ఒకవింత విషయమును గమనింపవలెను. భారతీయులను హేళన మొనర్చిన విధముననే పాశ్చాత్యులు జర్మనీవారిని పాదపీడనమున నిరసించుటలేదు. ఇంగ్లాండు అమెరికాలయందలి వారాపౌతికలు జర్మనీవారి అసహాయోద్యమ భక్తులను అధిఃముగ ప్రశంసించుచున్నవి. పాశ్చాత్యుల టైఫిరి విదేశీయులను అనుబద్ధముగను నున్నదని తేలుక చెప్పకక్కరలేదు. తాము తప్పుదారియందున్నామనియు గాంధీమహాత్ముడు సరియగు మార్గము చూపుచున్నాడనియు తెలిసికొనుటకు విరోధాభివ్యుత్పాదమునందలి రాజకీయ ప్రవీణుల కింకను ఎంతకాలముపట్టునో తెలియవచ్చును.

పాశ్చాత్య దేశములందు రాజకీయవిషయము లందు దొంగలచదుగువారు కొందరు, గాంధీగారిని అణగారోక్కి వారు స్థాపించిన ఉద్యమములను గలిగిన గౌరవమును తామే పొందవలెననియు చున్నారు. కాని గాంధీగారివై వారు ప్రకటించు అభిప్రాయములు సత్యమునకు విరుద్ధముగ నున్నవి. ఇట్టివారు గాంధీగారి తీవ్రతను గానివారి సంక్షేమమును గాని చక్కగ చదువలేదనియు (గ్రహించలేదనియు ఉపహంపలసి యున్నది. "రాబర్టుబెర్న్స్ గారి (గ్రంథములు వ్యభిచారప్రకర్తనము ప్రబలునట్లు చేయుటకు తోడ్పడునని జాఅభిప్రాయము. "నేనిగ్రంథములను చదువలేదనిగాని జాఅభిప్రాయమిది" అని బారిహాగ్నమున ధీకారి ఒకపర్యాజము చెప్పియుండెను. ఇట్టి వారిని బారిహాగ్నగారితో పోల్చవచ్చును.

సాత్వికనిరోధమునకు అధారముగ నుండవలసిన వైతిక బలమును పాశ్చాత్యులు (గ్రహించలేదు. ఈసమయమున

సాత్వికనిరోధ చరిత్రమును తెలుపుటకాంక్షమును క్షారము మార్చుకొనుచు ప్రకటించుట ఎంతయు లాభకరముగనున్నది. రోమను ప్రభుత్వకాలమునందు వైతికనిరోధము ప్రారంభించినది మొదలుకొని నేటిదినము భారతదేశమునందు అసహాయోద్యమము వ్యాపించినంతవరకు సాత్వికనిరోధచరిత్రము ఈగ్రంథము నందు వివరింపబడినది. (గ్రంథకర్తయగు ప్రాధనరు క్లారెన్సు మార్చుకొనుచు ఆయోగ విశ్వవిద్యాలయమునందు సంఘకాన్త్రుత్వ ప్రధానోపాధ్యాయుడు. రాజకీయసాంఘిక వ్యవస్థలలో వింతపురికొల్పు సహాయనిరాకరణముతో కూడిన నిరోధముల చరిత్ర యీ గ్రంథమునందు వివరింపబడినది ప్రకాశములు ప్రకటించుచున్నారు.

దౌర్జన్యరహిత నిరోధము భారతదేశమునందు అసమ్మమగు ప్రతిభతో నిదర్శించబడినది. కావుననే ఈగ్రంథమునందు గాంధీమహాత్ముని విషయమై రెండు అధ్యాయములు ప్రాయబడినది. కాన్త్రుజ్ఞుని పరిశీలనద్వైత్యో ఎట్టిఉద్రేకము లేక (ప్రాధనరు కేనుగా తీచరిత్ర వాసిరి. మహాసంగ్రామమునకును ఉన్నత దశకు వచ్చిన ప్రపంచ కృత్తలలో గాంధీగారి రోగనియు మతాదేశము ప్రపంచ జ్ఞానము రెండును కలిగిన ధీకారులలో వీరొకనియు కేనుగాను వ్రాయుచున్నాడు.

దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు అనుభవించుచున్న ఘోర బాధల ప్రశంసనీయును భారతీయులు ప్రతిఘటించిన విధము అమెరికావారికి బాగుగ తెలియదు. (గ్రంథకర్తకవిషయమై కొంతవ్రాయుచున్నాడు. సంస్థాపాధీశులవద్ద మంత్రులుగ నుండిన జేటుంబమునందు గాంధీగారు జన్మించుట, ఇంగ్లాండునందు బారిష్టరు పరిత్యయం దుత్తిరై, దక్షిణాఫ్రికాలో పలుబాధల ననుభవించుచున్న భారతీయుల సంతకజ్ఞానమై కంకణము కట్టుకొనుట మున్నగు గాంధీగారి దక్షిణాఫ్రికాచరిత్ర యందలి విశేషములు (గ్రంథమునందున్నవి.

ప్రాధనరు కేనుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— "గాంధీగారు దక్షిణాఫ్రికాచేరి. తురుసటిదినము కోర్టుకు వెళ్లిరి. తనజాతీయతను నూచించు విధమున తలపాక ధరించుకొనిరేమి కోర్టునకుపోయిరి. ఎట్టిగౌరవము చూడక తలపాక తీసివేయవలయునని కోర్టు వారు గాంధీగారి కుత్తరవొసగిరి. కొన్నిదినములు గడచెను. గాంధీగారు (బ్రిటోరియాకు వెళ్లవలసియుండెను. రాత్రి నిద్రపోవుటకు వీలగునట్లు మొదటికరగతి ఛార్జి కట్టి టిక్కెట్టు పుచ్చుకొనెనుం కాని గాంధీగారు బలవంతముగ మొదటికరగతి వెట్టునుండి క్రిందికి వెట్టుబడిరి. రెండవ కరగతినందే ప్రయాణము చేయవలసినవైనను, ట్రాన్సువాలునందు ప్రేజుకోడియందు ప్రయాణము చేయుచుండగ తాను భారతీయుడగుటచే నవల అరమాన మనభవింపవలసినదయ్యెను. తాను బండివార యుండగ ఒకడచ్చి పాకడు చట్ట ప్రాగుట కచటికి వచ్చెను. అతనికట ధ్వజము తీసందున గాంధీగారును స్థానమున తాను కూర్చుండ వలయుననియు గాంధీగారు తన కళ్లకింద కూర్చుండ వలయుననియు ఉత్తర విచ్చెను. నేని స్థలము నుండి లేవనని గాంధీగారు ఖండితముగ చెప్పిరి. అంతట అత్యేతములు గాంధీగారి మొగముపై ఈడ్చి కొట్టెను. మరియొక దెబ్బకొట్టి క్రిందికి పడద్రోసెను. ఇతలో ఇతరక్రయాణికులవలెయ్యటచే ఎట్టిప్రమాదముగాని అపాయముగాని కలుగలేదు; కాని గాంధీగారు ఇంకను అరమానములు కష్టములు అనుభవించవలసి యుండెను. జోన్సుబర్గ్ నందు ఒక గొప్ప మోటుటను వెళ్లగ వోటులేదని చెప్పి పంపబడిరి. (బ్రిటోరియాలో (పెసిడెంటు (మౌగరుగారి ఇంటియందు నదయచుండగ ఒక కావలివాడు దూరముగపొమ్మని, గాంధీగారిని కాలితో తన్నిరిమిరి, కడకు కోర్టునందు వాదించకుండునట్లొనర్చుటకు శాస్త్రాయవాదులసంఘమువారు ప్రయత్నించిరి. కాని గాంధీగారు కేనును వాదించుటకు కోర్టువారు ఉత్తరవొసగిరి."

దక్షిణాఫ్రికాలో తనకు గలిగిన అనుభవము అటుపేర్కటలు భారతదేశమునందు గలిగిన అనుభవము గాంధీగారి గుణపాతములకు ఏర్పడెను. నిజముగ భారతీయులయేమమును ఇంగ్లీషు వారు కోరుట లేదనియు, కావున భారతదేశమును పరిపాలించుటకు ఇంగ్లీషువారు అర్హులుకారనియు గాంధీగారికి సమ్యక్ మేర్పడెను. సామ్రాజ్యకాంక్ష సైనికబలము కలిగిన ఇంగ్లాండు నాగరికతాభివృద్ధికి ప్రబల శత్రువని గాంధీగారు తలచిరి. స్వలాభావరై భారతదేశమును దోపిడీచేయుచున్న సామ్రాజ్యకాంక్ష గలవారితో ఏవిధముగ తోడ్పడకుండుటయే భారతదేశ విముక్తికి సాధనమని గాంధీగారు తీర్మానించుకొనిరి.

మిగుల నేర్పుతో నవిన భారతచరిత్రను (గ్రంథకర్త వివరించియున్నాడు. విషయము లన్నియు చక్కగ గుర్తొనియుం



నిజము ప్రకారము ఈ సభా కార్యదర్శులును సభ  
లును గ్రామమునందు ఆర్యవైఖ్యుల కిట్లగు చందాలను బయ  
టేటిరి, ఈ 175 యాపాదులు చందాలు పడినవి. ఈ కార్యద

స్వరాజ్యకాంగ్రెసుపక్షములు

దేశబంధు దానుగారి ప్రకటనము

“బొంబాయిలో యీ నెల 25 వ తేదీనాడు భారత కాంగ్రెసు సంఘసభకు వెళ్లినాడని నేను మొదట నిశ్చయించితినిగాని ప్రస్తుత పరిస్థితులవలన నా యభిప్రాయమును మార్చుకొనక తప్పించి గారు. ఆసభకు ముఖ్యముగా వల్లీ సమాధానమును వదుర్చుటకు గట్టి ప్రయత్నములను చేయవలెనని నా మిత్రులు చెందు పక్షములవారును వెళ్తున్నందున నాకు చాలతేజులను తీసుకువచ్చింది. భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు గయా తీర్మానమును ప్రస్తుతము నిలిపివేయవలెనని చాల రచ్చియ సంఘములవారు తీర్మానించిరి. అట్టి సమాధానము కొంటే దేశీయు లందరూనూ పూర్తిగా కోరుచున్నారు. కాన నేను వారి కోరిక ప్రకారము ఆసభకు వెళ్లి తన ప్రయత్నముచేసి ప్రస్తుతమునున్న ఆ సాక్షాత్తిని తొలగించుటకు ప్రయత్నించుటయే కర్తవ్యమని నిశ్చయించితిని. కాననే నాసభకు వెళ్లేదను. భారత కాంగ్రెసు సంఘసభకు స్వరాజ్యపక్షమువారు రందరూ ఆసభకు తప్పక రాగోరెదను. కాంగ్రెసు పక్షమువారు భారతసంఘ సభ్యులందరూనూ తమ ముఖ్యముగా రావలెనని నేను వారిని కోరవచ్చుదామని నావేదనగాడ ననుభవించెదను. ఈనీతిలో నైకమత్య మత్యన సరము కాన నందులకు భారతసంఘమువారు తమవిధిని సరిగవిధ్య పించుటని నమ్మెదను.” ఆ. దేశబంధు దానుగారు ప్రకటించిరి.

పండిత మోతీలాలు నైహూగారు

పండిత మోతీలాలు నైహూగారికి పు దాశోగ్రస్తు సరిగాడేమి కొంతకాలము పర్యవ్రాసరులను దుండవలెనని వైద్యులు తెలిపిరి. నా నిటూతు సమీపమున నైహూగారు నివురు వాకిం అజ్ఞానాభానగారు విక్రాంతి గొనుచున్నాడు. నైహూగాడుగూడ వాటిలో నచటనే యుండవలసి లక్ష్యమంది దైవామెయిలులో వారదీనకు బయలుదేరిరి. ప్రస్తుతము నేను పనిచేయుటకు పోయినందులకు చాల చింతించుచున్నానుగాని ఫలశిద్ధినిగూర్చి నాకెట్టి సంశయమును లేదు. 1922 వాసంలో నేను చెరసాలనుండి వచ్చినదిమొదట నాకు కొంతమైన విక్రాంతి లేకుండ నున్నది. ఇంకను తీవ్రముగా పని చేయుటలసిన కాలము రానున్నది కాన నందులకు సంపూర్ణవనరులతోడ యువయుడను సర్వేశ్వరు డిష్టార్పణచేసి నేను నమ్మెదను.

భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ

బొంబాయిలో జరుగు భారత కాంగ్రెసు సంఘసభకు వెళ్లుటకు ప్రయోజనము లేదని నేను దానుగారును మొదట తలచితిమి. అందులకు ఢిల్లీ సమాధానము నిఫల మగుటయే కారణము. కాని యిప్పుడు మరల నానిర్ధారణను మార్చుకొన వలసిన గట్టి ఆవశ్యకత కలిగినది. గయా తీర్మానము నిపుడమలుజరుగ రాదని చాల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములవారు తీర్మానించిరి. పరస్పరప్రతిఘటనము కలుగకుండ రెండుపక్షములవారును తమతమ విధానములను కాంతముగా సాగించుటకు తన యితరవిర్వాడులను చేయవలెనని నూచించిరి. రెండుపక్షములకు చేరిన మిత్రులు మాకు చాలతేజులను వ్రాసిరిగాన బొంబాయి సభకు వెళ్లుటకే మరల మేము నిశ్చయించితిమి. దీనిని గూర్చి దానుగారు మరియొక ప్రకటనము చేసిరిగాన స్వరాజ్యపక్షమువారిలో యితర యిద్దరులు లేనివారందరూ ముఖ్యముగా బొంబాయికి వెళ్లగోరెదను. నేనటుల చేయజాలని స్థితిలోనుండుటవలన నాకు చాల చింతగా నున్నది. రాజకీయములలో నిర్ధారణయని దేనినూడ చెప్పవీలులేదు. రాష్ట్రీయసంఘముల నూచనలను ప్రజాభిప్రాయభోరణిని నట్టియచిన మరల బొంబాయిలో సమాధానము కలుగవచ్చునని తోచుచున్నది.

ధిల్లీ మరతులు

ధిల్లీ సమాధానము మరతులకు నేనే మొదట సంగీకరింపలేదని రాజేంద్రప్రసాదుగారు వ్రాసిరి. నే సంగీకరింపని మాట ఇమే. నే నప్పటికిని యిప్పటికినూడ వాని సంగీకరింప జాలనుగాని అది నాకర్హత అభిప్రాయముకాదు. కాంగ్రెసు-స్వరాజ్యకార్యసంఘములలో నావిషయమును గూర్చి చర్చింపవలెనని అది నా అభిప్రాయమని కాంగ్రెసు-స్వరాజ్యకార్యసంఘముల సభ్యులకు మాత్రమే నా అభిప్రాయము నేను రహస్య ప్రకటన ద్వారా తెలిపితిని ఇగోపాలాచారి, వల్లభాయి చమనాలాలుగార్లు మా ప్రతిజ్ఞ కముందే జూరు తమ అసమ్మతిని తింటియాలముగా దానుకి తెలిపితిని. వారానూచనలను కాత్యసంఘమున చర్చించి తామి స్వతంత్రత తిరస్కరించిరి. అందులకు నే నెట్లు

వాద్యుడ నగుదును? వారు తిరస్కరించినందులకు నాకు సంతోషమేగాని ఆపని కార్యసంఘము వారిచేతనే చేయించగోరి నేనుటల వ్రాసితిని. ఢిల్లీ సమాధానమును గూర్చిన ఉత్తరముల నన్నిటిని నాకేంద్రప్రసాదుగారు ప్రకటించ గోరిరి. నేనందులకు సంగీకరించితిని. తక్కినవారుగూడ సంగీకరించిరి.

సర్ అసిత్ షం ముఖర్జీ గారు

రాసనభలో సర్ అసిత్ షం ముఖర్జీ గారి కామకర్మమున పనిచేయుటకు కలకత్తా స్వరాజ్యపక్షము వారు రంగీకరింపరని వార్త నేను చినలేదు. ఆయన గొప్ప న్యాయాధికారియు గొప్పవై న్యుభాషకుల నగుననిగాని రాజకీయములం దాయన అభిప్రాయము తెట్టికో నాకు తెలియదు. ఎవరు ఎంత గొప్పవారైనను స్వరాజ్యపక్షమువారి నియమములకు సంగీకరించినగాని నాయన కర్మమును నహించుటలేదు. ముఖర్జీ గారు నియమములకు సంగీకరించి రనుకొనినను దానుగారిని తొలగించి ముఖర్జీ గారిని నాయకునిగా తీర్చవలెనని నూచింపగలవాడు చాలదైత్యకాలియై యుండవలెను కాన నిదియంతయు వారావృత్తికల వింతస్పృహయని నేను తలంచెద”నని నైహూగారు నుడిపిరి.

అహమదాబాదులో వి. (విరలభాయి) జే. పటేలు

గారి ఉపన్యాసము

15 వ తేదీని బహిరంగసభలో వల్లభాయిగారు ఉపన్యాసించిరి. ఇప్పుడు దేశమున మూడుపక్షములు ప్రబలియున్నవి. 1. నిర్వాణకార్యక్రమము. 2. కాన నోల్లం ఘనము. 3. కాననభావకేము. నిర్వాణకార్యక్రమమువలన స్వరాజ్యమును బడయుటకు తగినకే కలుగునని అది పూర్తియగుటకు వెళ్తున్నట్లు పట్టుకు గాన సంతకాలము చేతి యుండుట సాధ్యముగాదు. అదిగాక అది అన్ని దేశములవారును ఎల్లకాలమును చేయుచుండలసిన పనియేయియున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చిన పిమ్మట గూడ మనము దానిని సాగించుచునేయుండ వలెను. కాన నోల్లం ఘనమును దేశమునందంతటను ఏకకాలమున పెట్టెయిత్తు సాగించినగాని లాభములేదు. ప్రస్తుతము సాగించుటకు దేశీయులు సంసిద్ధులుగా నుండలేదు. శుభరాతువారు మాత్రము చాల కుతూహలముతోనున్నారు. గాన మనమిప్పుడు కాననభలలో ప్రవేశించి మితవాదులకు తిరిగివే నవలెను. ఇప్పుడు మన ఉద్యమమును నశింపజేయుటకు మితవాదులు నిరంధకోద్యోగులకు తోడుపడుచున్నారు. మితవాదులకు మరీమాడెందలకు సభ్యులు తొలగవుగాన మనఉద్యమముభావిస్థితి చాలఅగమ్యగోచరముగా నున్నది జే. పటేలుగారు నుడిపిరి. (ఆ. (పెను)

దేశబంధు దానుగారికి చెన్నపురిలో వన్యానవత్రము

దేశబంధు దానుగారు చెన్నపురికి వచ్చునపుడు వారికి శ్రీ ఆచార్యకొరిలాసినిసభవారు సంస్కృతమున సన్మాన పత్రమును సమర్పించెద రని గౌరవకార్యదర్శి మాకు వ్రాసిరి.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము

శాసనబహిష్కారమును ఆపవలెనని

తీర్మానించుట

లాహోరు 17 మే:— పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము గతసాయంత్రము కె. సంతానముగారి యాజమాన్యమున సమావేశమయ్యెను. 45 గురు సభ్యులు హాజరైరి. ద్వార సభ్యులగుటకు ఈరింది తీర్మానము నుపసాదించిరి:— దేశమునందు హింసాచూచుచున్నదీయవదమునవలన గలిగిన తీవ్రపరిస్థితులవలన ఎట్టిమాదిరి కాననభిష్కారమును సాగించుట ఆసాధ్యమయ్యెను కాబట్టియు, కాంగ్రెసుకార్యక్రమమును 2 రోజు ప్రదక్షా సాగించుటగానూ కాంగ్రెసు పలుకుబడిని ప్రతిష్ఠానిలుట ఆవశ్యకము కాబట్టియు, ఈ సమావేశమువారు కాన్సిలబహిష్కారమును గురించి గయా కాంగ్రెసువారు గాచించిన తీర్మానమును ఆపివేయుంచవలెననియు, అభ్యయము, ఈ విషయమున రాష్ట్రీయసంఘములైన సభికార మొనగవలెననియు, ఆఖిలభారతజాతీయోపసంఘమువారిని గోరుచున్నాడు.

ద్వార గోపించు తీర్మానమును, బలపరచెను. తీర్మానము క్రమపద్ధతికి విధర్థముగనున్నదని విశేషభక్తి దర్శనంతరమును తెలిపెను కాని అభ్యయదాక్షిణ్యంతరమును నిరాకరించెను. తీర్మానముపై వీర్లు చర్చ జరిగెనదివార తీర్మానమును పోటునకు తెట్టిగా 17 గురుమహిళలుగను 18 ప్రతిపాలముగను సభ్యులు సంతకముతో తీర్మాన సంగీకరింప బడినది ప్రకటించబడినది. 12 గురు సభ్యులు బహిష్కరమును నహించిరి. తీర్మానమునందు కొన్నిమాటల తొలగించుటకును, మిగిలిన బహిష్కరమును తొలగింపబడి ననియు రెండుసభ్యులు పిడిపోయెను.

బక్రీదు ప్రకటనము

ముజాహులీగారు

బక్రీదినానికి, మిక్రమంతేలికిని లాసేనులో సంతలోనుం పొనునట్లు చుడెదను. ప్రతిపక్షుల కహంభాన మత్స్యకముగా మన్నుడి. గాన యుద్ధము పొసగినచో మనకర్తవ్యమును నేవేస్తుటకు భారతదేశమునందలి మహామృదీయులును ఖిలాఫతు సంఘముల వారును సంసిద్ధులు కావలెను బ్రకీరువాడు బ్రెట్టెక్ ప్రార్థనలు జరుపవలెను. కాలిఫా కెమల పామె గార్లకును వారి సేనకును సేవము నొసంగుము సగౌరవమును సంధియునుపట్టు చేయుమని ఆనాడు భగవంతుః కోరవలెను ఖిలాఫతు సంఘములను బలపరచవలెను. ఖిలాతునిధికి ధనము చేర్చవలెను. సభలను చేయవలెనని ముజాహులీగారు 15 వ తేదీని బొంబాయినుండి ప్రకటించిరి. (హిందూ)

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ

శ్రీయుత భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు

ఈనెల 19 వ తేదీని వెజవాడలో జరుగు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభలో రాజయ్యదీవా ప్రవృత్తి లగు శ్రీయుత భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారి రీదిగన తీర్మానముల నుపసాదించెదరు:— స్వరాజ్యపతాక గౌరవసంరక్షకార్థము నాగపూరులో సత్యాగ్రహమును సాగించుచున్న కాంగ్రెసు వారి కీసంఘము వారి యభినందినములను తెజువుటకును, ఆసందర్భమున చెరసాల కేసి: వారికి సంఘమువారి సానుభూతిని తెజువుటకును, ఈసంఘమువారి సహాయమును వారుకోరిన పుడుసత్యాగ్రహమును సాగించుటకీసంఘమువారు కీ క్రిందచనలేకుండధనమును జనమును పంపుటకు సంసిద్ధు లని నాగపూరు కాంగ్రెసు నాయకులకు తెలుపుటకును అభ్యుత్తర కథికార మియ్యడ మైనది.

ఈస్వరాజ్య పతాక సత్యాగ్రహమును అఖిలభారత సమన్వయా సంగీకరించునట్లును, అందులకు ప్రతిరాష్ట్రీయవాదకు ధనమును జనమును పంపి తోడుపడవలెనని కోరునట్లును, ఈ రీతిగా స్వరాజ్యపతాకమును దేశమున స్థిరముగా నిలుపుటకు ప్రయత్నించునట్లును, భారత కాంగ్రెసు సంఘ సభలో సభ్యులగు ఆంధ్రప్రదేశ్ములను కోరుట కీసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. (తంతివార్త)

కెన్యా సమస్య

“ఐముస్సు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక హితోపదేశము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి వైపున భారతీయులకు న్యాయము ప్రసాదించుటకును, మరియొక వైపున తోడిదేశీయులవాత్కుల చెడగొట్టుటకుండుటకును ప్రయత్నించు చున్నందున వారి విద్వంస చుభయకక్షములవారిని సంపూర్ణముగ తృప్తి కల్పింపజాలడనట నిశ్చయము. అయినను భారతీయులు వారిర్హమును నిరాకరించుటపాడికాదు అని వైపుత్ర హితమొనగుచున్నది.

బర్మాకు తంతివార్తలు

నేడు (17 వ తేదీ) మొదట బర్మాకు అర్జిసరి కంతి వార్తలు మరల యిండియానుండి పంపుట ప్రారంభించితిమి అని చెన్నపురి తెలిగ్రాపు నూపర్మెంటుగారు నేడు మాకు తెలిపిరి.

నర్టన్ - టీడ్ కోపాల్ చార్మిషు నెం 187 గూలన్ 1 కి ర్పు 6-0-0 BEST & Co. Ltd. Post Box No. 63, Madras.

కీర్తిశేషులైన ముత్తరాజు సుబ్బరావు పంతులవారి స్మరణి చిహ్న ర్థ మై నెల్లూరు ఆంధ్రసభవారు 19-5-23 తేదీ శనివారము రాత్రి రణతిక న ప్రదర్శించుదు.



# శ్రీ యుత టంగుటూరి ప్రకాశంగారు

## ఆంధ్ర రాష్ట్ర సంచారము

14 తేదీన నేను రామమోక్షరమణులచేరి, గోదావరి కావలను తాలూకాలలో దాక్షర బ్రహ్మశ్రీశ్రీలను ముఖ్యమంత్రిగారు చాల దీక్షగా పరిశీలించుచున్నారు. రాజమండ్రిలో నన్నవారిలో ప్రముఖులైన ముక్తమే ఆనాడు కలంబీరులుగా చేరి.

ఈసంవత్సర మిశంధలముననే దేశముచుట్టిన సభ జరుగును. ఇది చాల ముఖ్యమయిన సందర్భము. అట్టియొక్కోదా కరిమంధలమున నింతవరకు 100 మందికలంబీరులు మాత్రమే చేరి. ఇంతవరకును తిలకునిధికోసము గ్రామీణుల ప్రచారము జరిగినది. కలంబీరులకొర కిటీవలనే ప్రచారమును ప్రారంభించిరి. శ్రీయుతులు బులును సాంబమూర్తి, దాక్షర బ్రహ్మశ్రీ, దాక్షరగురుమూర్తి, బ్రహ్మశ్రీరామచంద్రరావు, మల్లవరాజుగార్లు మున్నగు వారు ఈవల 20 తేదీలోగా నిర్ణీత సంఖ్యను పూర్తిచేసెనని ఆసించుచున్నారు.

15 తేదీన పశ్చిమగోదావరి మండలమున చుట్టకట్టల మగు ఏలూరు చేరితిని. కాననోల్లంఘనసంఘకర్తలు గుంటూరు వచ్చినపుడు చెరసాలకు వెళ్లినవారిలో ఈ మండలమునండి వచ్చినవారే హెచ్చుమంది యుండిరి. అపుడు వీరు 70 మంది చెరసాలకు వెళ్లిరి. భీమవరములో కలు దివిజనలు అప్పీసరు ఉత్తరపువ్వు ప్రత్యుత్తరముగా అచట జరిగినసభలో అప్పటికప్పుడు 70 మంది కలంబీరులుగా చేరిరి. ఈమండలమున ప్రముఖులగు నాయకులలో నొకరు శ్రీయుత ముఖ్యమంత్రిగారుయగు గారు తాలూకాగ్రామములనుండి కరుణదీక్ష ఏలూరువచ్చి అప్పటికి 120 మంది కలంబీరులు చేరినందు 3,4 శాతములో 180 మందిని చేర్చెననియు చెప్పిరి. ఈపశ్చిమ గోదావరి మండలములోనే యొకొద్దిరోజులలోనే 500 మంది కలంబీరులు చేరగలరని ఆసించుచున్నాను. మండలవాసుకు డగు శ్రీయుత దండుసారాయణరాజుగారు కొన్నివారముల క్రితము భీమవరములో కలంబీరులట్టికను ప్రారంభించి మొదట తనపేరునే వ్రాసిరి. అపుడా సభలోనున్న త్త. త్రి. య. ప్ర. ము. ఖ. లు వెట్టుమంది గూడ కలంబీరు చేరిరి. అపుడవట 70 మంది పేర్లు నమోదుచేయబడెను. నేను తాలూకాగ్రామములకు రావచ్చునని లేవనయు రామును తన నహాయమును పని పూర్తిచేసెనని మనయు సారాయణరాజుగారు నాకు వైరముచెప్పిరి ఆనాడు సాయంకాలము జరిగిన బహిరంగసభలో క్రొత్తగా చెరసాల నుండి వచ్చిన శ్రీయుత దండు బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారు కలంబీరులుగా చేరుడని కర్మలను ప్రోత్సహింపయచు ఏలూరులో గంభీరోపస్థాపనము నొసగిరి. నేనుగూడ కొన్నిమాటలు చెప్పితిని. ఆ సభలో 80 మంది చేరిరి. ఈమండలమున నింతవరకు మొత్తము 150 మంది కలంబీరులుచేరిరి నేను (16 తేదీ) గూడ ఏలూరులో కలంబీరులను చేర్చెనను. గుప్తగారు నేను గూడ నచట నుపస్థినింతురు.

నేడుదయముననే నేను తెనాలి చేరితిని. 18 తేదీ దీపావళి కలంబీరులకొరకు గుంటూరుమండలమున పనిచేసెనను. 19 తేదీకి తెదవాడచేరెను. గంటా, విశాఖపట్టణం, రెండు గోదావరి, రెండు కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరుమండలములవాసులుగూడ కొంతద్రుమిని. 20 తేదీనాటికి 200 మంది కలంబీరులు పూర్తిచుచును.

ఆంధ్రమున కష్టపడి పనిచేయుచున్నార గానిస్వార్థి మాత్రము చాల తక్కువగా ఉన్నవలెనని తిలకు నిధి కర్తయును, కలంబీరులను చేర్చుటకు రెండు నెలలు మాత్రమే యిప్పుడు కృషి యిచ్చుచున్నాడు. మనక గాంధీయనా కుమారు స్వయంగా పూనుకొనినపుడు గూడ మూడు నెలలు 7 దినములు కృషి ఏర్పరుపబడెను. ఈవల 20 తేదీలోగా కర్తవ్యమును చేసినవారు అటువచ్చుటగూడ కాలపరిమితితో పనిచేసెనను. అది సాగించుచు నేయుండుటకు నిశ్చయించితిమి. జూలైవల 30 తేదీవరకు కాలపరిమితి నేర్పరచి యుండినను తేక హెచ్చించి యుండినను యంతర్ధేయముకు కలిగియుండుదు. ఎటులైనా గంగాకాంగ్రెసు విధానమును కొనసాగించుటకు ప్రణాళిక దీక్షతో ఉన్నాను. అది ప్రారంభమునకు ముఖ్యముగా జరిగినదిగాన కాలపరిమితితో పనిచేసెనను వారు పనిచేసెనని లేవనెనుండి ప్రకాశంగారు 16 తేదీన వ్రాసిరి.

# స్వరాజ్యపతాకసంరక్షణము

## నాగపూరుమున సత్యాగ్రహము

15 తేదీన ఆరెట్టు చేయబడిన నలుగురు కలంబీరులకును 16 తేదీన ఒకనల విడిచెను నూరు రూపాయలు జుర్రానా లేవో మరెడకవారము విడిచెను చేయబడెను.

16 తేదీ ఉదయము 10 1/2 గంటలకు మరల నలుగురు కలంబీరులు సత్యాగ్రహమును జరిపిరి. వారిని నలుగురిని ఆరెట్టు చేసి, నగరకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి రామన్నగారు కేతుకులతో గూడ కొంతమారుగా నిలచియుండగా ఆరెట్టినని విజయనగరి కలంబీరులకు సహాయపడెనందులకు నిన్నుగూడ ఆరెట్టుచేసినని మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

16 తేదీ సాయంకాలము మరల నలుగురు కలంబీరులు యిందర్ద కొకజట్టుగా వెళ్లిరి. వారిని నలుగురిని గూడ ఆరెట్టు చేసిరి. (ఆ పేను)

## రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభ

నాగపూరులోని "జబ్బులపూరులోని జరుగుచున్న స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణ సభాసమావేశమునందు నొక్కపే. ఒక్కరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముతోనే ప్రతిభుటనము జరుగుచున్నది. నాగపూరులో నిర్వహించు సత్యాగ్రహము చాలాతీవ్రముగా జరుగుచున్నది గాన దానినే మన సత్యాగ్రహముగా భావించి అభివృద్ధి మిదేవరకును సర్వబలము నచటనే వినియోగించవలెను. నాగపూరులో విజయము కలిగిపెట్టుట మధ్యరాష్ట్రీయ లండని మహారాష్ట్ర-హిందూస్థాన్ ఘండములవారందరు శక్తిభరించి అవసరము కలిగినచో జబ్బులపూరులోగూడ సత్యాగ్రహమును సాగించవలె" నను తీర్మానము నాగపూరులో జరిగిన మధ్యరాష్ట్రీయల హిందూస్థాన్ ఘండము కాంగ్రెసుసంఘసభలో హెచ్చుమందిచే నామోదంపబడెను. జబ్బులపూరులో గూడ నిపుడే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలెనని కొద్దిమంది వాదించిరి.

## కలంబీరుల ప్రోత్సాహము

నాగపూరులో కలంబీరుల ఉత్సాహము చాల ప్రబలముగా నున్నది. అనేకమండలములనుండి కలంబీరు లభింపగా అనుదినమున నాగపూరుకు వచ్చుచున్నారు. మధ్యరాష్ట్రీయల (నాగపూరు) మహారాష్ట్రీయలగూడ కాంగ్రెసుసంఘము వారికి తోడ్పడవలెనని (జబ్బులపూరు) హిందూస్థాన్ ఘండము కాంగ్రెసు సంఘము వారు గూడ తీర్మానించుటచే నాగపూరులో సత్యాగ్రహము మరింత ప్రబలముగా నున్నది. ప్రతిదినమున బహిరంగసభలు జరుగుచున్నవి. కలంబీరుల హెచ్చుమంది నామోదంపబడెనందు మున్నగు. నాగపూరు ల్యాండ్ యియ్యూనైజుల ముగుచున్నది. ఇది వీరవాటిక కావల దని వారు బోధించుచున్నారు.

ప్రతికమునగారు పాపిని తండ్రివారకు కృతజ్ఞులను తెలుపుచు ఆమెను శీఘ్రముగా గాగోరుచు నాగపూరునుండి కాంగ్రెసు వారు పంపిన తండ్రివారకు మరికొన్నిటిని గూడ నుద్యోగులు నిలిపివేరి. 14 తేదీన ఇటువేయబడిన కలంబీరులు స్వరాజ్యపతాకమును చేతులార నిచ్చివేయటం కలిగింపకపోగా పోలీసులు వారిపట్ల దౌర్జన్యము చూపిరి ఈ కేసుకారణములకు నను ప్రజలలో ఆరెట్టువారివానినను చాల ప్రబలమైనది.

14 తేదీన నలుగురు కలంబీరులమాత్రమే బయలుదేరి వారో వెట్టుకేటమంది ప్రజలు వెళ్లిరి. సత్యాగ్రహ స్థానమునకు కొన్ని గజము: దూరమున కలంబీరు లాగిరి ప్రాంత దరకు కాంగ్రెసుకు మార్చుండిరి. కలంబీరుల నాయకుడు ఆరగంబుపేపు అతివనోహరముగా నాతియగిరిమును పాడెను. పిమ్మట కలంబీరులు రంగము నెత్తిమించిరి. వారి కెదుట పోలీసులు నొడ్డు: డ్రెయింగ నిలచియుండిరి. పిమ్మట వారి వరెట్టుచేసిరి.

14 తేదీ సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగినది. మహాత్మా భగవాద్గితుగారు గంభీరోపస్థాపనము నొసగిరి.

హింగను ఘాటునుండి రావలసిన 10 మంది కలంబీరులను వచ్చిరి. వారందరు నొక్కపేటలోనివారే. 15 తేదీన వారిదే కలంబీరు.

(హిందూ విలేజ్)

ఎంజినీరింగు సంబంధమైన సామాను లన్నిటిని మాకు వ్రాయుదు  
BEST & Co. Ltd.  
Post Box No. 63, Madras

# గాంధీమహాత్మునకు జ్వరపాథ

## 105 డిగ్రీలు జ్వరము

యరవాడ చెరసాలలో గాంధీమహాత్మునకు జ్వరము వచ్చుచున్నది. 105 డిగ్రీలవరకు జ్వరము న్నది" అని పూనాలోని "లోకసంగ్రహ" అను స్థానికపత్రిక 15 తేదీన ప్రకటించెను. అని స్వరాజ్యవిలేజ్ 15 తేదీన పూనానుండి తండ్రివారకు పంపెను.

# శుద్ధినభ రాజకీయముగారు

## మూల్యానాలు హిందూపద్ధతులనే అవలంబించుచున్నారు

మూలనా ఆజదు సోభనీ, పురషోత్తమరామ టాంపను గార్లిటుల ప్రకటించిరి.

"మేము ఆగ్రామండలమున మూలనా రాజపుత్రులందు రెండు గ్రామములకు పోయి విచారించితిమి. మూలనా వారు హిందువులమే అని చెప్పిరి. హిందువులమని చెప్పనివారు కొందరు కలగ గాని వారుగూడ మహమ్మదీయులలో కలసి భుజి తరు: వారిచ్చిన నీరు త్రాగరు. బట్టు తీసివేయరు. హిందువులం పేర్లనే వెట్టుకొందురు. హిందువుల ఆచారములనే అనుసరింతురు. కాని వీరీదుకు వెల్లెనముగా చేయుదురు. ఇండ్లలో ఖురాను నుంచుకొందురు. మేము భాడవాయి గ్రామమునకు వెళ్లితిమి. అపుడవట హిందూమతబోధకులును మార్క్సియను గూడ చేరి యుండిరి గాని విరోధములేవియును కనబడలేదు.

అచట లాలా హంసరాజు (లాహూరు) గారితో మాటలాడితిమి. శుద్ధికార్యమునకు రాజకీయములతో నెట్టి సంబంధము లేదు. అది కేవలము సాంఘికముగాని మతవిషయము గూడ గారు. అని హంసరాజుగారును చాలమంది మూలనాను గూడ తెలిపిరి. మహమ్మదీయ మతాభిమానముగల మూలనా వారుగూడ నటులే తెలిపిరి. గ్రామములలో విరోధములేవు కాని ఆగ్రామున్నగు పట్టణములలో విరోధములు ప్రబలముగా నున్నవి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రీ భంగము కలిగినది గాన దీనిని తొలగించుటకు నాయకులు కట్టి ప్రయత్నము చేయవలెను. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు కలసి భుజిచేయనిగ న భావము నేర్పవలెను. పక్షికోరిక విరోధకారణములకు తేలు: ను ప్రకటించుకొనెను. తిద్దిక గ్రామమునకు వెళ్ళుటకు నాగ: కే. వీరించుటకును గూడ ఎట్టి: భలను జరుగవలెను. ప్రముఖ లాసభలకు పోగూడదు. మూలనా హిందూమతమునచేరగోరి: వో: అతనిని వారి: వదలివేయవలెను" అని వాదనను ప్రకటించిరి (స్వరాజ్య)

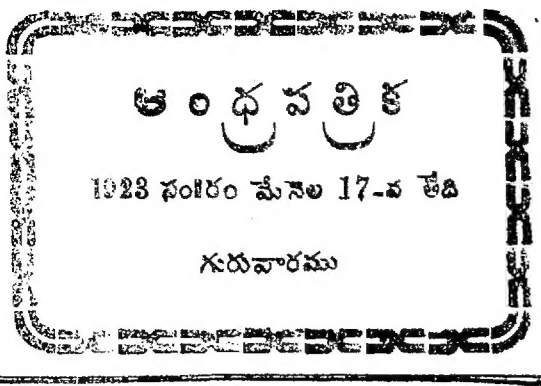
## కృపాదీకేసు

కలకత్తాలో మహారు కృపాబాసింగ్ కనుకడు లై సెన్సు లేకుండ కట్టి వెట్టుకొనినందు కలకత్త ఒకరూపాయ జుర్రానా వేయగా, ఆరెట్టు వై: వై: అప్పించెను. ఆకత్తి గజముపాడుగున్నది గాన కలకత్తా పోలీసు నిబంధన ప్రకారము దానిని లై సెన్సు లేకుండ ధరింప గూడదు. ఆకారణము: ఇతను భూయపరచితిమని వై: వై: వారు తిన్న చెప్పిరి. కృపాబాసింగ్ ధరించు మామ్యునియను ముద్రము: వనిరి.

# ఆంధ్రులకొక గొప్పపదుపాయము

## చెన్నపు రాంధ్రసభ

చెన్నపులో వైద్య సహాయము కోరి చికిత్సచేయించు కొనవచ్చువారికి సలహా ఇచ్చుటకును, మరియొక అవసరమైన సహాయములకు శీలగిన ఆమువతులలో ప్రవేశపెట్టి యొగజేయుటలు విచారింతు: మొదలగు సహాయము చేయుటకును చెన్నపురాంధ్రసభ సభ్యులలో పాల్గొనారు వారికి నాకు చెన్నపురి వచ్చినపుడు సభా భవనములో (15 ప్రాంగ్నియ నానెపు వీధి) బసయియున్న చెన్నులు చేయటము చెన్నపులో కాపురమున్న ఆంధ్రులలో కనులు దొరకనివారికి పనులకొరకు ప్రయత్నించుటకును ఈ సభవారు పిత్ర సంరక్షనయము చేయబూనెనను 4 వ ఇట్టి సహాయమును కోరువారు ఈ కింది విలాస వంతు ఉత్తరములు వ్రాసిన చాలు కడకలయెలుగాటి వీరాధునికెడ్డి, చెన్నపు ఆంధ్రసభ నాంధ్ర: కవారాఖ గౌరవ కార్యదర్శి 24 ఆంధ్రుల సా: హిందూ: విలేజ్: కే. వై: వారు



### ఈజిప్టుస్వాతంత్ర్యము

ఈజిప్టు జాతీయనాయకులగు జిగ్మల్ పాషా గారిని బ్రిటీషు అధికారులు జైల్లాలుకు ప్రవాస ముపెట్టెడిరి. అతనికి దేహమస్వస్థముగనుండుటచే, ప్రాన్సుకు గొంపోవుట కంగీకరించిరి గాని స్వదేశమున కంపరయిరి. జిగ్మల్ పాషాగారు ఈజిప్టు జాతికంతకును ప్రధాన నాయకు లనుట నిస్సందేహము. ఈ సంగతిని ఈజిప్టు స్వయముగ తిలకించిన బ్రిటీషు లేబరు ప్రముఖులు రూఢి జేసియుండిరి. వీరియుద్దేశమునందు జిగ్మల్ పాషాగారు లేనిది, ఈజిప్టుదేశమేలేదు. అట్టి ప్రసిద్ధపురుషుని శేకము నుండి వెడలగొట్టి ఈజిప్టులో సమాధానమునకు బూనుకొనుట నిష్ఫలము. మార్షలులాను తొలగించుట, ఈజిప్టునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చినటుల ప్రకటించుట, నిరుపయోగము. మార్షలులా నిలిచియుండునంతవరకు ఈజిప్టు ప్రజలు సంతృప్తి జెందజాలరు. ఇచ్చవచ్చినపుడెల్ల మార్షలులాను ప్రకటించుటకు బ్రిటీషువారికధికార ముండునంతవరకు, ఈజిప్టు ప్రజలు తమకు స్వాతంత్ర్యముబ్రెవని భావించజాలరు. జిగ్మల్ పాషాగారు ప్రాన్సునందు లయన్సు స్టేషనుకు జేరగనే, ఈజిప్టు సంఘాధ్యక్షులు విజ్ఞాపనమును సమర్పించిరి. అందుకు బదులుజెప్పుచు, జిగ్మల్ గారు తమ నిశ్చయమును చక్కగ వెల్లడి జేసిరి. 1921 సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో ప్రవాసమందడినప్పటినుండి, జిగ్మల్ గారుగావించిన మొదటి ప్రసంగమిదియే. జిగ్మల్ గారు రాజకీయరంగమును విడిచిపోవలయునని, ఆలెస్సీ ప్రభువు ఆజ్ఞాపించెను. జిగ్మల్ గారు రంగీకరింపరయిరి. తుదకు మిలిటరీవారి వలన, నతడు బలవంతముగ గొంపోబడెను. ఈజిప్టు జాతికి తాను ప్రతినిధిని భావించుచున్నపుడు, జిగ్మల్ గారు బుద్ధిపూర్వకముగ కార్యరంగమును విడనాడుదురా? తాము ఆందోళనకారకులము గామనియు, ప్రజలస్వాతంత్ర్యముల నపహరించెడి బ్రిటీషు అధికారులే ఆందోళనా పరులనియు, అశాంతికి మూలకారకులు వారేననియు జిగ్మల్ గారు స్పష్టపరచిరి. తాముగాని, ఈజిప్టు ప్రజలుగాని తిరుగుబాటుదారులుగారని, జిగ్మల్ గారు వెల్లడిజేసిరి. జిగ్మల్ గారు బ్రిటీషువారితో సమాధానమునకు సచ్చుటకు సంసిద్ధులుగనున్నారు. కాని, న్యాయమునకును కౌరవమునకును ధంగకరముగు బూటకపు సమాధానమునకు జిగ్మల్ గారు రొడబడజాలరు. ఈజిప్టు ప్రజలస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించి, జిగ్మల్ పాషాగారితో సమాధానపడవలసిన బాధ్యత బ్రిటీషువారిపై నిలిచియున్నది.

ఈజిప్టు ప్రశ్నను పరిష్కరింపక నిలిపియుంచిన కొలదియు, అది ఇంకను విషమమగుచుండును. ఎవమిది సంవత్సరములనుండియు, ఈజిప్టు మార్షలులా కిందపరిపాలింపబడుచున్నది. సర్దిఫిక్టు అధికారము కింద, హిందూదేశమును పరిపాలించుట సాధ్యమాయని విచారించెడివారు ఈజిప్టు రాజ్యత్రము ఎంచుక పరికించుట యుక్తము. ఈజిప్టునకు విజయ మాసన్నమగుటకు, ప్రజల దృఢనిశ్చయమే కారణముగాని వేరేదాదు. ప్రజల దృఢనిశ్చయము.

సడలకుండునని, ఎంతటి యశాంతరముల నయినను చాల వీలగును. స్వరాజ్యము ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యము. దానిని పొందట కెల్లరకును హక్కు గలదు. దానిని నిరోధించుట కేంకిని శక్తిచాలదు. ప్రజలు పట్టుపట్టిక యెడల, వారి సంకల్పము సఫలము గాక మానదు. స్వాతంత్ర్యమునకును పరాధీనతకును ఎంతకాలము సంరంభము జరిగినను, తుదకు స్వాతంత్ర్యమే విజయము గాంచితిరును. ప్రపంచచారిత్ర మిటుల ఉద్ఘోషించుచున్నది. ప్రజలలో స్వాతంత్ర్య క్రబోధము గలిగిన పిమ్మట, దాని సజగ్రహీకులు దుర్లభము. నిరుత్సాహము జెందక, దేశభక్తిని విమవక ఏదేశపు ప్రజలు పాటు బడెదరో, వారికి విజయము త్వరలో గలుగును. మార్షలు లాక్రింద నలుగుచున్నను, ఈజిప్టు ప్రజల స్వాతంత్ర్యోద్యమము మొక్కబోవక, అయ్యది దిన దిన ప్రవర్ధమానమగుచున్నది. నాయకుల నిశ్చంధములు, క్రబోత్సాహము నినుమంతయు సడలింప జేయజాలకబోయెను. బ్రిటీషు అధికారు లింతవరకు జేసిన కార్యములకు సప్తవరహారము గోరని వరతు మీద, మార్షలు లాను రద్దుజేయుటకు ఆలెస్సీ ప్రభువుగా రంగీకరించెదరు. ఈవిషయమై వాగ్దానము జేయుటకు, జిగ్మల్ గారి కభ్యంతరము లేదు. కాని, ఇక డెమ్మిటీ చట్టము పేరుతో, అంతరంగికపరిపాలనములో పాల్గొనుటకు, బ్రిటీషువారి కవకాశమిచ్చుటకు ఈజిప్టు ప్రజ లంగీకరింపరనియు, విదేశ యాజమాన్యమునకు వారు సమ్మతించరనియు, ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమును ఎంత కష్టపడియున్నను సంపాదించుటకు ప్రజలు సంసిద్ధులుగ నున్నారనియు, జిగ్మల్ గారు వెల్లడిజేసిరి. జిగ్మల్ గారి నిశ్చయము సఫలము గాక బోవునా? నామమాత్ర స్వాతంత్ర్యముల సంకీర్తింపని వారికి, పూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభించితిరును.

జిగ్మల్ పాషాగారితో సమాధాన పడవలయునని, ఇంగ్లీషుపత్రికలు కొన్ని హెచ్చరించుచున్నవి. జిగ్మల్ గారి ప్రసంగము ఇంగ్లండులో కొంతవడి సంచలనము గలిగించెను. ఇక డెమ్మిటీ చట్టమును గావించినను గావించకున్నను, మార్షలులాను తొలగించుట ముఖ్యమని, మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక చెలుపుచున్నది. జిగ్మల్ పాషాగారితో వెంటనే సమాధానము జేసికొనవలయునని ఈ పత్రిక ఇంగ్లండును హెచ్చరించుచు, జిగ్మల్ గారిని ఈజిప్టునకు రానిచ్చుట ప్రధానకర్తవ్యమని చెలుపుచున్నది. నేషను పత్రికయు, జిగ్మల్ గారిలో సమాధానపడుట యావశ్యకమని భావించుచున్నది. ప్రజాసామాన్యమునకు జిగ్మల్ గారికన్న నెక్కుడుగ ప్రాతినిధ్యము వహించువారు తేరనియు, అతనిని ఈజిప్టునకు రానిచ్చుటవలన శాంతిగురురుననియు, నేషనుపత్రిక నమ్ముచున్నది. జిగ్మల్ గారు ప్రవాసమున నుండునంతవరకు, పరిష్కారము గురురదనియు, ఈజిప్టు ప్రజల యాగ్రహ మణిగిపోవడనియు, నేషనుపత్రిక తలంపు. ఇకనయినను ఇంగ్లండు తన ధర్మమును గుర్తించి, స్వాతంత్ర్య నిరోధమును మానుకొని, జాతీయనాయకునికి స్వేచ్ఛనుసగి, ఈజిప్టులో సమాధానపడునా? ప్రస్తుత విషమస్థితి దొలగవలయునని ఇంతకన్నను వేరుమార్గము లేదు. ఈజిప్టు దేశచారిత్రము గాంచిన, అధునిక యుగమున ప్రజల స్వేచ్ఛను అణగ్రొక్కుట దుర్లభమని నువ్వు కనుగును.

మలబారు ప్రాంతాంతర సమావేశము  
మలబారు బ్రాహ్మణేతర సమావేశమున  
కళ్యాణతరహించిన జాక్వరు నచేత మొదలియారు  
గారి ప్రసంగము కాలపు ఎన్నికలను ముఖ్యం

నుంచుకొని, చేయబడినటుల స్పష్టమగును. వీరు జిప్టి సు ఉద్యమ స్వభావమును వెల్లడిజేసిరి. ఈ యుద్యమము జమిందారులు భనవంతులకును, ప్రజాసామాన్యమునకును గూడ సంబంధించియున్నదని, వీరియుద్దేశము. ఇంతవరకును ప్రజాసామాన్యమున కీయుద్యమ మెక్కుడుగ సంబంధించినదని, జిప్టి సు పక్ష నాయకులు చెలుపుచుండిరి. జాక్వరు నచేతను గారు నిజమును బయలుపెట్టిరి. రయితును, జమిందారులును గలిసి, బ్రాహ్మణ్యమును తిరుగబడిరట. కాని, రయితులలోను జమిందారులలోనుగూడ బ్రాహ్మణులు గలరనుసంగతిని వీరు గుర్తించలేదు. జిప్టి సు ఉద్యమ పరిణామము, ప్రజాసామాన్య ధేమమునకు ప్రతికూలముగ నున్నటుల రానురాను వెల్లడియగుచున్నది. ప్రజాస్వాతంత్ర్య రక్షణ కీ యుద్యమము ఆక్కరకు రాకబోవుటచేతనే, ప్రజల ప్రేమకిది పాత్రము గాకున్నది. మలబారులో జరిగిన తిరుగుబాటునకు సహాయనిరాకరణోద్యమము కారణమును అపవాదము రానురాను దొలగిపోవుచున్నవి. జాక్వరు నచేతనుగారుగూడ, తిరుగుబాటు నకు భూమి సంబంధముగు యిబ్బంతు లొకప్రధానకారణమని గుర్తించుచున్నాడు. ఇప్పుడయినను మలబారు పరిస్థితులగూర్చి విచారించుటకు, కాంగ్రెసుపక్షమువారికి అధికారులవకాశ మొసగుటలేదు. నిజకారణముల వరసిన గాని తగు ప్రతిక్రియల గావించ వీలుండదు. జిప్టి సు పక్షమువారిలో పట్టుదల తగ్గినందులకు, జాక్వరు నచేతనుగారు చింతించుచున్నారు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి వెనుకటియుత్సాహ మిప్పుడు గనుపించదట. ఎట్లగుడదను జూచిన ఎద్దు బెడదినటుల, మూడు సంవత్సరముల కాలములో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమనిన జిప్టి సుపక్షమువారులనే బెదుతుచున్నారట. దానిగురించి గట్టిగ మాటలాడుట కవశయ నను నిలవబడినయెడల, అతనిని కొరగాని వానికింద భావించెదరట. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునకు సంబంధించిన తీర్మానములను ఆమోదింపవలదని జిప్టి సు పక్షమువారే ఇతరపక్షములవారిని ప్రేరేపించినటుల నిదర్శనములు గలవట. ఇది మిగుల శోచనీయమని జాక్వరు నచేతనుగారి యుద్దేశము. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునకు సంబంధించిన ప్రభుత్వపు టుత్తరువును ఆచరణలో బెట్టుటలేదట. దీని నాచరణములో బెట్టవలదని, ప్రభుత్వమువారు రహస్యప్రకటనమును పంపినటుల వదలిగూడ గలదట. ఈసూచనలన్నియు నిజమగుచో, జిప్టి సు పక్ష సభ్యులకును మంత్రులకును సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునందు సమ్మకము తగ్గి యుండవలయును. వేరుకారణము నూహించుటకు సాధ్యపడదు. ఏది ఎటులున్నను, ప్రభుత్వపు టుత్తరువులను ఉల్లంఘించెడి యుద్యోగులను కఠినముగ శిక్షింపవలయునని యు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునందు గట్టి పట్టుదల గలవారితే శాసనసభలకు బంపవలయుననియు, జాక్వరు నచేతనుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. వీరినిందారోపణలు, ఇతరు లెంతవర కంగీకరించెదరో తెలియదు. “నిజమగు బ్రాహ్మణేతరులనే” శాసనసభలకు బంపవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. అట్టివారెవరో వీరు పేర్కొనరయిరి. జిప్టి సుపక్షమనిన సిగువడువారు తమలోనుండదగరట. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము విరుపయోగమని భావించెడివారిని, మొగమోటుని లేకుండ త్యజింపవలయుననియు, గోడమీద పిల్లి వాటముగ నుండువారలకు శరణ్య మొసగగూడదనియు, వీరు ఖండితముగ చెలుపుచున్నాడు. జాక్వరు నచేతనుగారి యూహ లెంతవరకు కొనసాగునో చూడవలయును.



“మాలవల్లి” ప్రభుత్వస్వాధీనము

శ్రీయుత ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణ పంతులు గారిచే రచించబడిన “మాలవల్లి” లేక “సంగవిజయ” మను నవలను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచుకొనినట్లు, ఈవారపు పోస్టునెంటుజారి కెట్టులో ప్రచురించబడినది. దీనిలో రాజద్రోహపురిత మగు విషయము గలదనియు అనుజ్ఞ నొసగినవర తులకు భిన్నముగ ప్రకటించబడెననియు ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. ఈ గ్రంథ మిదివరకు రెండు సంపుటములు ప్రచురించబడెను. వీనియందు రాజద్రోహ మేమిగలదో, తెలియదు. అధికారుల దృష్టికిది ఎటుల గనుపించినను, సామాన్యపాఠకుల దృష్టికి రాజద్రోహము ఏమాత్రము గోచరింపజాలదు. ఇది కేవల సాంఘికనవలయనియు, పంచముల యుద్ధరణ మన కిది ప్రోత్సాహమొసగుచున్నదనియు, విదితమగును. కాని, అనుమానగ్రస్తులకు రాజకీయవాసన గనుపించుట ఆశ్చర్యకరము గాదు సాంఘిక, రాజకీయ, మత సంబంధమగు యుద్ధమము లన్నిటికిని స్వేచ్ఛయు, స్వాతంత్ర్యమును మూలాధారములు. జీవుని బంధములనుండి తొలగించు మార్గమును, మతము అన్వేషించును. సంఘమును ఉన్నతస్థితికి దెచ్చుమార్గమును, సాంఘికోద్ధమము అన్వేషించును. స్వరాజ్యసిద్ధిని గలుగజేయు మార్గములను శాశ్వతయోధ్యమ మన్వేషించును. స్వేచ్ఛను పొందుటయే, ఈయుద్ధమముల కన్నిటికిని సామాన్య కలయము. అందుచే, సంగదాసు తన కులమును ఉద్ధరించుటలో ప్రాణమును పైతము కోల్పోవుట, స్వాతంత్ర్య భావోన్మతికి ప్రబల నిదర్శనము. ఇది కేవల సాంఘికోద్ధమముయినను, దీనియందు అధికారులకు రాజకీయవాసనగొట్టుట వింతగాదు. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానముక్రింద, ఇట్టి యుద్ధసంఘములను అణచివైచుటయందు ఆశ్చర్యము లేదు. గ్రంథకర్త, ఆంధ్రుల సంఘస్థితిని కనులగట్టినట్లు వర్ణించి, ఆంధ్ర నవలాకచనయందు మూలనమార్గమును ద్రోశుచును. వాడుకభాషయందు గ్రంథము సంతను రచించి, క్రొత్తతెలి ననుకరించెను, ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు క్రొత్త యలంకారమును జేర్చి, లక్ష్మీనారాయణపంతులుగారు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకుపాత్రులయిరి. కాని దానివ్యాపకమును ప్రభుత్వమువారి కట్టిరి. మానవస్వాతంత్ర్యరక్షణకు ఎటుల భంగము వాటిల్లుచున్నదియు, ప్రజలందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధివలననే, స్వాతంత్ర్యరక్షణము గుడురును. ఇట్టినిరోధములన్నియు, ప్రజలను స్వాతంత్ర్యసంపాదన కధికముగ ప్రోద్బలపఱుచునని, విశ్వసించెదము.

మహాత్ముని అన్వేషణ

యర్రవాడా జయిలులో గాంధీమహాత్ముడు 105 డిగ్రీలజ్వరముతో బాధపడుచున్నట్లు, “లోకసంగ్రహ” అను పూనానావార్తాపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారింతవరకును ఎట్టి ప్రకటనము గావించకుండుట, విచిత్రము. భారతీయులందరిచే పూజింపబడెడి మహాత్ముని శరీరాశోగ్యముగూర్చి ఎప్పటివార్తల నవ్వుడు దెలుపుట, ప్రభుత్వమువారి ధర్మమైయుండెను. ఈజప్తునాయకులగు ఐగ్దుల్ హుసేన్ గారు జబ్బుపడుటచే వారిని నిర్బంధముమండి విడిచినరీతినే, గాంధీమహాత్ముని కూడ విడిచివెట్టుట భావ్యము. కాని, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు, కాతిన్యమును విడనాడెదరని జోషిడు. గాంధీమహాత్మునికి త్వరలో శరీరగుర్త దొలగుగాకయని భారతీయు లెల్లగును ఈశ్వరుని చేదుచుందురు. రేవటిదినము మహాత్ముని సర్వసంపాదనము, మహాత్ముడు దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకై

ఎట్టిబాధల ననుభవించుచున్నారో ఇంచుక యోచించవచ్చును. ప్రజలధర్మమేమి? మహాత్ముని యువజేశములను నిర్వహించి, అతడు దలపెట్టిన స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై భారతీయు లీనమయమున తమశక్తి సంతస వినియోగించుట, అవశ్యకము. మహాత్ముని యొడ కృతజ్ఞతను జూపుటకు ఇంతకన్నను అనుకూలమార్గము గనపించదు. మహాత్ముడు త్వరతో స్వస్థత జెందుగాక!

కృపాణధారణము

సిక్కులకు కృపాణధారణము, మతవిధియని తెలిసిన విషయమే. కృపాణధారణము, ఆయుధ శాసనముక్రింద నేరమనుట, ప్రభుత్వమత తాట స్థమునకు విరుద్ధము. కలకత్తాలో మాత్రము అధికారు లీసంగతిని పాటించక, సిక్కులపై కృపాణధారణమునకు నేరమ మోపిరి. వీరిని మేజిస్ట్రేటుగారు శిక్షించిరి. కలకత్తా హైకోర్టు కష్టముచేయగ, మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్పును హైకోర్టువారు ఖాయపరచిరి. హైకోర్టువారి యుత్తరువు కడువిచిత్రముగ నున్నది. సిక్కులు కృపాణముల నెందుకు ధరించిరో విచారించుట తమపని గాదట. విక్టోరియారాణీ ప్రకటన మునకును దీనికిని సంబంధము లేదట. కలకత్తా పోలీసు చట్టముక్రింద, ఇట్టి ఆయుధమును ధరించుట నేరమగునా కాదాయని విచారించుటయే తమ ధర్మమట. ఉన్నత న్యాయస్థానము తనవిధిని తమ కనగజూచుట, సమంజసము గానేరదు. న్యాయ శాసనములకు, విశాలార్థము గ్రహించుట హైకోర్టు వారి ధర్మమైయుండెను. మతతాటస్థము, విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనముచే స్థిరపరుపబడెను. అందుకు భిన్నముగ న్యాయమును నిర్వహించుటచే, హైకోర్టు తనస్థానమును కోల్పోవును. మతనియమములకు న్యాయచట్టములు భంగము కలిగించుటచే, నెట్టి యసంతృప్తి వ్యాపించునో యూహింపవచ్చును.

ఉప్పుపన్ను: సర్ వెలంటైను ఛిరాలు

ఉప్పుపన్నును విధించినందులకు, రాజప్రతినిధిగారిని సర్ వెలంటైను ఛిరాలుగారయినను అభి నందింపజాలకబోయిరి. దేశమునందు రాజకీయాం దోళనమును వృద్ధిజేయుటకు, ఉప్పుపన్నుకన్నను అనుకూలమార్గములేదని, ఛిరాలుగారి తలంపు. ప్రభుత్వపులోటును భర్తీజేయుట కింతకన్నను వేరు మార్గములేదాయని ఛిరాలుగారు అడుగుచున్నారు. ఉప్పుపన్నును విధించుట అత్యవసర చర్యలక్రిందకు రాదనియు, కన్నాటుప్రభువు గావించిన వాగ్దానము నిది త్రోసివై చుచున్నదనియు, సంస్కరణములపై దాడివేడటకు కవకాళమిచ్చుచున్నదనియు, ఛిరాలు గారియుద్దేశము. ఛిరాలుగారిందుకు విచారించ నక్కరలేదు. ప్రస్తుత సంస్కరణములు వేరువిధముగ: పరిణమింపజాలవు. ప్రజల కీ సంగతి తెనుకనే తెలియును.

- బయస్కోపు యాక్టరుల సంపాదన
- అమెరికాలో బయస్కోపులలో కనబరచు ఫిజముల నిమిత్తము కేవలమునేని నాటకముల నాడెనవారి సంపాదన చాల పెద్దగా నున్నది. దొరతనమువారు తీసికొన్న రెక్కలు తయారు చేయించిరి.
  - చార్లీ చాప్లెనుగారికి ఆరేండ్లకేరము 8 బొమ్మలకు పని చేసెనను కియ్యబడిన మొత్తము 215,000 పాములు.
  - 2. మేరీ పిక్ఫుడ్ గారు మాడు బొమ్మలకు ఒక్కొక్కదానికి 70,000
  - 3. జార్జ్ తాత్లెడ్జిగారు 8 బొమ్మలకు ఒక్కొక్కదానికి 32,000. మరి 12 బొమ్మలకు చెరి 70,000
  - 4. కన్ పైన్సుటూల్స్ డిగ్గిగారు 12 బొమ్మలకు చెరి 22,000. మరి పెక్కుమందికి ఒక్కొక్క బొమ్మకు 10,000 మొదలు 30,000 వఱకు యున్నట్లు.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు శాసనసభ:— 211 శేషబిశ్మిగారు ఆనంతపురం జిల్లా క్రొత్తనిధి స్థానమునకు అభ్యర్థిగ నుండెద రని వ్రాయుచున్నారు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:— కడప జిల్లా పీఠం 15 లేదా జరిగిన ప్రార్థన తరగతి కరీకులో: గృహధర్మలెన వారిపేర్లు:— 1. పి. నుండరరామయ్య, 2. పి. బ్రహ్మయ్యగెట్టి, 3. సి. చెన్న శేషయ్యగెట్టి, 4. ఎ.క. రామలింగగెట్టి— కార్యదర్శి.

కెన్నపురి అన్నదానసమాజము:— కడప జిల్లా మాసమున వైపుటూరి అత్తుల వెంకటాచల శెట్టిగారు 200 మంది బీదలకు, 2111 గోవిందదాసు చతుర్ముఖదాసుగారు 200 మంది బీదలకు, సి. కుళ్ళప్పామిశెట్టి, దాసు మనవాళశెట్టి, సుకనాల రంగారాధాశెట్టి, కోట్రూరు అన్నశెట్టి, ముత్తి గురవయ్యశెట్టి, క. టి. పురుషోత్తం మొదలి, జి. గోపాల సామి శెట్టి, పి. యస్. మంగయ్య శెట్టి, యం. జీతమ్మ, క. సి. రామకృష్ణయ్య, కుక్కూరు కృష్ణయ్యశెట్టి, య.క. వెంకన్న శేషయ్య, మాజిశెట్టి రామస్వామిశెట్టి, కావలి నరసింహం శెట్టిగార్లు ఒక్కొక్కరు మూడుమంది బీదలకు, వచ్చయప్ప భర్తూరు భర్తూర్రులు 80 మంది బీదలకు రావుసాహెబు పి. సంబంధం మొదలిగారు 66 మంది బీదలకు కొట వడరాజులు శెట్టి, బి. వేణు గోపాల శాయుడు, కె. కామా నుజం శెట్టి, పి. చంగల్య రాయ శెట్టి గార్లు ఒక్కొక్కరు 50 మంది బీదలకు విశ్వమ్మగారు, డి. సి. కాల ముబయ్యయ్య మొదలిగారు ఒక్కొక్కరు 38 బీదలకు టి. వేణు శెట్టి, మాజిశెట్టి ముప్పయ్యశెట్టి కంపెని గుమ్మరాజు దిక్కుజ్ఞాన సమాజపు సభ్యులు 25 మంది బీదలకు అన్నదాన సొసైటీరని సమాజపు కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నారు.

న్యాయస్థాన వార్తలు

ఒక మహాధిపతిపై క్రిమినలు కేసు  
కెన్నపురిలో తిరుకన్నామలె అధీశం ఏజంటుగను మహాధిపతిగను అంజలపన్నుకు తంబిరానుగారు 1920 సంవత్సరము నవంబరునెలలో నియమింపబడిరి. ఈ అధీశమునకు కేసు గృహముల బాడుగలను కనూలుచేసి మన్నుబడియందలి ప్రధాన కార్యాలయమునకు పంపబడినవారు నుండిరి. ప్రధాన కార్యాలయమువారు ఎన్ని పర్యాయములు ఖండితముగ వ్రాసినను వీరు కెన్నపురిలో బాడుగలను కనూలు చేయించుచుండెర గాని ప్రధాన కార్యాలయమునకు ఆమెత్తములను పంపకయే యుండిరి. 1923 మార్చి నెలలో ప్రధాన మహాధిపతి ఉత్తరవుల న ను సరించి వీరు డిస్మిసు చేయబడిరి. ఈ అధీశం నూపరింటెండెంటు అగు పి. వెంకట్రామ అయ్యచుగా వీరిపై పోలీసుకోర్టునందు కేసు చేసెయ్యబ్బారు. అధీశమునకు కేసు రూ. 2,265, 7-10 ను యుద్వియోగపరచి అవసరించెరని అంబల వన్నారు తంబిరానుగారిపై మోకబడినది. ప్రధాన రాజధాని మాజిస్ట్రేటు ఎ.క. ఎ. కామేశ్వరగారు కేటికెను కేసువిచారణ ప్రారంభించి తిరుగ ఈ కేసు జూలై 1-3 తేదీ నాటికి వాయిదా వేయబడెను.

మాలవల్లి

ప్రభుత్వమువారిచే వశపరచుకొనబడుట  
గుంటూరు కాపురములకు వున్నక లక్ష్మీనారాయణగారు వెల్లూరు సెంట్రలుజైలులో నున్నప్పుడు రచించి లెజవాడ ఆంధ్రవరిమత్తువారిచే, ప్రభుత్వమువారి సగిన వరకులకు విరుద్ధముగ ప్రకటించబడిన “మాలవల్లి” లేక సంగ విజయము అను గ్రంథమును దానికరులను 124 (ఎ) ఇండియను సెషన్సుకోర్టు క్రింద కేష్యూరు ముకుటే ప్రభుత్వమువారు తొలగింపబడిరి ప్రకటించబడెను.

ఇండియా బొమ్మలభ్యర్థ రంధివార్లు కొంతవరకున్ను నాగేయన్ను. ఇండియానుండి అర్జిరీవార్తలను, బర్మానుండి అర్జిరీవార్తలను మార్గము వచ్చుచున్నది.

స్వామిస్థానములు

లైసెన్సు లేని రివాల్వరు-రెండవ తరములు కఠినశిక్ష  
కలకత్తా 16 మే:- కొన్ని రోజులకు పూర్వము పోలీసు  
సబ్ ఇన్స్పెక్టరు దొంగతనము నేరము క్రింద గోపాణి ఆరెన్జుజే  
శను. ఈతడు పోలీసులను ఇన్ స్పెక్టరును ఎదిర్చి తప్పించుకొని  
పారిపోయెను. ఆతని స్నేహితుడు గోపేంద్రనాథగోషా  
రివాల్వరును తీసి ఇన్ స్పెక్టరును ఒక గుడువడలెను. కాని అది  
తప్పిపోయినది. వాళ్ల యొక్క ప్రయత్నించిన నేరము క్రింద  
హైకోర్టు నెవన్యుజ్జి గోపేంద్రుని నిర్దోషిగా ప్రకటించి వదిలి  
వేశెను. ఈ దినమున, లై సెన్సు లేకుండా రివాల్వరును మోస  
నను నేరము క్రింద ఫోటో వెనెడెన్సి మేజిస్ట్రేటు గోపేంద్రునికి  
రెండువర్సలములకఠినశిక్షను విధించెను. గోపాణికి పోలీసులగు  
దిర్చి తప్పించుకొని పారిపోయెను నేరము క్రింద ఈ కోర్టు వారే  
మికవర్సలము కఠినశిక్షయు విధించిరి.

బ్యాంకు డైరెక్టరు - పత్రికాధిపతి

మాననము దావా

తెలంగాణ 15 మే:- వి. మాణిక్యవేలు మొదలిగారు  
మొదట ఇండస్ట్రియల్ బ్యాంకును మానేసి గుడెరెక్టరు. క.  
నారాయణస్వామి అయ్యగారు "ట్రూత్" అను ద్వితీయ  
పత్రికను ఆధిపతి. పత్రికాధిపతిగా 1922 ఏప్రిల్ 27 మే 16  
తేది సంవత్సరము "ఆరట్టుపరిపాలించింది" "ఒక హెచ్చరిక"  
అను శీర్షికల క్రింద నోకాటాటమును రచించి అందు మొదలి  
యందు గాదు కొంతమంది పెద్దపత్రికాధిపతి వద్దకు జని ఆశ్చర్యము  
మగు పలుకుబడి ని వి వి యో గి యు చు వ్యవహారముల  
సాగించుచుండెను మానన వ్యవహారము గురించి వి  
యములతో ప్రకటించెనని మొదటి యా ర డు పత్రికాధి  
పతి వి. పి. సి. 5000 స్వేచ్ఛ క్రింద వాచా దెచ్చెను. ఒకర  
త్వరమునుండియు జరుగుచున్న ఈవాద్యము నీటిమేస్త్రేటుచే  
నీదినమున పరిష్కరింపబడెను. మాద్రాయ నేరకుడని మేజిస్ట్రే  
టు నిర్ణయించి ఒక నెల సామాన్య ఖయిదు శిక్షను 250 ల  
జరిమానాను, జరిమానాను చెల్లించనిచేడల మరిరెండు నెలల  
శిక్షను విధించెను.

అల్లయన్న బ్యాంక్ ఉద్యోగియుని మోసము

అల్లయన్న బ్యాంక్ అలవాతాడ్ కాళి మారాచా  
రాడ్ నల్ ఏజన్సీకి సంబంధించిన గోపాల్ లాల్ బీహారిలాను  
నకిడు ఇంటియల్ బ్యాంకువారు తరు బ్యాంక్ పేర ట్రాన్స్  
ఫరుచేసిన లక్షరూపాయోట్లను, మరి 17 వేల రూపాయోట్లను అప  
హరించినట్లు ఆరెన్జుజే చేయబడెను. మాద్రాయవద్ద మొత్తము  
91 వేల రూపాయల కొరకెను.

విచిత్రమైన మోసము

మాధుకా శీకా అనునొకడు తాను బుల్లియకా బోకరు  
నని చెప్పి గజపతిలాల్ మాధుకా కంపెనీయద్యోగియునొకని  
ని ఇంటియల్ బ్యాంకులో 25/3/8 నొత్తున బంగారమును  
వరసమగు తెలిపింతునని చెప్పి అతనినిగడండి 25 వేల రూప  
లను గ్రాని వానికి బంగారమును కొనివచ్చెదను. వేచియుండుచుని  
చెప్పి దబ్బుచేజిక్కించు కొని ఎక్కడికో పారిపోయెను.

వేనకలపు తేదిని తాళలేక చల్లదనమునకు బోవు  
అక్కాకాసా అను గ్రామము నందలచేతను అగ్నిప్రమాదము  
చేదను నాశమైవది.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము,

బెజవాడలో

శ్రీ మాధవీ మోతే హాలులో

19-5-23 తేదీ రాత్రి

శాకుంతల నాటకము

ప్రదర్శించెదరు.

కట్టు:- 8, 2, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0.

అవకాశమును గ్రహించుకొనుటకు మునుపటిది.

మాలపల్లి

ప్రభుత్వపు ఉత్తరువు

[ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము] ఈ దిన్న యుత్తరమునకు  
తావోగరి సానుభూతిని చూపవేదెదను.-వం. ఆ. కా.ప్రెస్  
నిన్నటి గజెటునందు మాలపల్లి ఆనగ్రంథమును గురించిన  
ప్రభుత్వమువారి నిషేధపు టుత్తరువును చూడగనే నావ్యాదము  
ము నీరైపోయినది. ఆశ్చర్యము! ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము  
దృష్టము నేమని చెప్పగలను. ఈకాలములో రసరత్నము లైన  
గ్రంథములు వ్రాయగలవారే లేరు. ఉన్నను పూజాపురస్కార  
ములతో మూలబడి మూలమున్నార. అందునను సాంఘిక  
పరిస్థితులను- తృప్తికాకరింపగలేములను నిన్ను పాఠ్యపై  
తో- నిస్సార్థపరతతో వర్ణించి చేకదా- పూర్వము కన్నుల  
గట్టింట్లు రూపింపగల మూలపల్లి వంటి గ్రంథములు వ్రాయు  
చేతభక్తులు చాల తక్కువ. సాంఘికమున యీకారాయణ  
పంతులుగారివంటి నాయకములు ఇట్టివారికి బూనినారు కాని  
దురై విలసిలమున కక్కరేమి చేయగలరు?

మాలపల్లి సాంఘికనవల. అందునను పంచమాభ్యుదయ  
మునకు మూలకండును. ఈవాటి కార్మిక సమస్యయొక్క సిద్ధి  
గతుల నరయుటకు దిక్కుకన్నెను. నిన్ను బాతుల పాలిటికి  
కల్పవృక్షము. ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణేతరజాతుల యభ్యున్న  
తికి ఆసాధారణమగు అచ్యుతముటిక యన్నును తప్పుకాదు.  
సారస్వతనిదమున నేమి- సాంప్రదించుచున్ననేమి- సర్వ  
సమత్వనిదమున నేమి- లై సెన్సు లేక రాజభక్తి మున్నగు విషయ  
ములలో నేమి- అద్వితీయమైన గ్రంథము. కాదుకాదు గ్రంథరాని  
భవనలయము. ప్రభుత్వము నెడలగాని తృప్తిభరము నెడలగాని  
వాక్యోక్తిమునైనను పాదవ్యమును చూపునట్టి గ్రంథము ఎవర  
మాత్రము కాదు. ఒక్క కాకపోవుటయేగాక, వేయి ప్రభు  
త్వములైనను చేయలేని- అసాధారణమైన జేతబాలని, శవద  
మాది విజ్ఞానము- క్రమశాస్త్రమును సంపదన-దిక్కులేమును- చేకా  
ర్చి ప్రజలలో చక్కని నీతిని గల్గించగల యీ త్రమోత్తమమగు  
గ్రంథము. ఒకచేతమువారు- అందునను ఒకజాతివారు- మెచ్చు  
తగ్గులగాని కులభేదముగాని-తేజంద-స్వేదించి-పేమించిగార  
వించు గ్రంథమును-రాజకీయముగాని సాంఘికముగాని దుష్టత  
లేని గ్రంథమును- నిషేధించుట యనగా కేవలము సారస్వత  
వివాదమున కేయుట యట్లుండగా-ఆజాతి సంకరము సంభవం  
బును నొందించుటయే యగును.

ఆయ్యా! ఇంతకంటెను రాజకీయముగమాత్రమే ప్రభు  
త్వపు నిరంకుశత వెల్లడియగుచుండెడిది. ఇప్పుడు సాంఘిక  
సారస్వత విభాగములవైసగూడ ఆమహారథము ప్రచండవేగము  
తో పరుగెడు నట్లున్నది! ఆహ! ఏమికాలమహిమము. రాజ  
కీయసార్వభౌమ్యముతో-బాటు సాంఘిక సారస్వత సార్వభౌమ్య  
ములగూడ నిర్బాధమునకు పాల్పడెననిన దురదృష్టము తెచ్చిపెట్టి  
తివా! వీనబంధూ!

17-5-23 } పంచాంగుల ఆదినారాయణశాస్త్రి  
చెప్పెను.

బాసుగారు-అతని కష్టములు

ప్రభుత్వమునకు, విశ్వవిద్యాలయమునకు పొందిక  
కలకత్తా 16 మే:- 1923 లో విశ్వవిద్యాలయమునకు నూతన  
వై సూక్ష్మలగు భూపేంధనాధికారులుగా, కలకత్తా భూమి  
భిక్షన సంఘరాయణాధికారులను ప్రభుత్వర మొసగుచు,  
ప్రస్తుతము వై సూక్ష్మలగు పదవి చాలకష్టముతో గూడుకొని  
యన్న నీయు కాని అవిభిరు లనుకొనునంత గొప్పవివాదాయ  
ను దీ వెను. పరస్పర కారణము సహజము అన్నయెడల  
విశ్వవిద్యాలయమునకును ప్రభుత్వమునకును పొందికను  
గురుకుట సాధ్యమగును. విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణమును,  
అందుకు గాను ప్రభుత్వమువారు దీసికొనిరానున్న కాసన  
నిర్మాణమును ప్రస్తుతము చుడయెడుట నున్నది. సహజముగనే  
ఈకష్ట చాలాకష్టములతోడను, పెక్కి కలితలతోడను గూడు  
కొనియున్నది. అందుచే విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రభుత్వము  
వారునుగూడ ఈసందర్భమున బాంధ్యకతో మెలగి నంతృప్తి  
కనుగ పరిష్కరింపవలెను. ఇట్టిపరిష్కార సాధ్యము గారు.  
గ్వరలోనే మనము ఇట్టి పరిష్కారమును సాధించుకొను అని  
బాసుగారు నుడివెలి.

గొప్పరైల్వే ప్రమాదము

నాగపూరువద్ద ట్రైవరు ముగ్గురు ప్రయాణి  
కులు హతు లగుట

యోట్కూలు, మే 16:- గతదిన ముదయమున చాల  
తీవ్రమగు రైల్వే ప్రమాదము సంభవించెను. జి. వి. పి. రైలు  
మార్గమున నాగపూరు సమీపమున దామన్కోట్ రైల్వేస్టేషను  
యందందు ప్రయాణికుల రైలుబండి, స్టేషను సెగ్మెంటు వనున  
రించికచ్చుచు, తప్పుపట్టాలమీదనున్నట్లుచే పట్టాలలందుపై నడ  
చుచు ఇంజను వాచాపు 20 అడుగుల ఎత్తునుండి క్రిందకువొల్లె  
ఇంజను వెంటనే తునాతునులయ్యెను. ట్రైవరులు ముగ్గురు ప్ర  
యాణికులును హతులైరి. ఇద్దరు వైద్యమునకు తీవ్రమగు గాయ  
ములు తగిలెను. 20వంద ప్రయాణికులకు స్వల్పగాయములు తగి  
లెను. దెబ్బలు తగిలినవా రందరును వైద్యశాలకుండుండిరి. రైలు  
మార్గమున రాకపోకలు ఏమియు ఆటంకములు లేవు.

పట్టికునర్వినుల విచారణసంఘము

లీన్వీధువధ్యుడుగ నియమింపబడుట

ఈత డెవరు?

కిష్టా, మే 16:- భారత ఉద్యోగకాళులను గురించి  
విచారించుటకు నియమింపబడిన రాయలు కమిషనునకు లీన్వీ  
ధువధ్యుడుగ నియమింపబడెను. ఈనయోధ్యుడు, అనుభవము  
గలవానిని నియమించుటకు ఆంగ్ల దేశీయంగవధ్యు డెంతయో  
ప్రయత్నించి వీరినెల నందగల్గెను.

లీన్వీధువు, ప్రభుత్వమున నుండియు తన స్వతంత్రసామర్థ్య  
ముల వలన నే పార్లమెంటుకి జీవిత  
మందు అగ్రస్థానము లో నొక దాని నాక్రమించెను.  
వీరు విదేశములందు అందు ముఖ్యముగ నత్యంత ప్రాచ్యుడేము  
లం దధికమగు అనుభవమును సంపాదించెను. లాయడ్యూరి  
గారు యుద్ధాంగమంత్రిగ నున్నప్పుడీతడు ఆతని వద్ద మిలిటరీ  
కార్యదర్శి పనిచేసెను. 1919 ఆగష్టులో నీతడు క్వీన్సాంకాళి  
మంత్రిగ నియోజింపబడెను. ఈతడు 1888లో జన్మించెను.  
తన ఇరుకదర వర్సలమున రాయలు అట్టి రీతియనున ప్రవేశించి  
1900 క్షాంతిపుచ్చుకొనెను భిక్షునీనుండి 1918 వరకు నీతడు  
పారెపోము ప్రతినిధిగ పార్లమెంటు సభ్యత్వము  
వహించి కన్సర్వేటివ్మున నుండెను 1903-05 వరకు నాకా  
డీయమున సివిలులార్డుగ నుండెను. 1912 లో శ్రీల, బానిస  
వ్యాపారపట్టుమును పార్లమెంటుందు ప్రవేశపెట్టి సాగించెను.  
1910-14 వరకు విమానదళసంఘాధ్యక్షుడుగ నుండెను. తరువా  
త సంగ్రామమున పాల్గొనెను. 1916 వర్సలమున లాయడ్యూరి  
గారి కార్యదర్శిగ నున్నప్పుడు వైమిలింగ్టన్ గవర్నరుడెను.

1918 లో వేరను బిరుదొసగబడెను. 1919 లో క్వి  
కానిలగు పదవి యొసగబడెను. ఆ వర్సలమున ఆగష్టుమాసమున  
వ్యవసాయమంత్రిగ నియోజింపబడెను. వీరు ఉత్తర మెరికాయల  
దు గూడ సంచరించిరి.

బండిపోటుదొంగల యువద్రవము

నిగ్రహింపబడిన మితి తాలూకాలోని ఇస్లాంకోట  
యకు గ్రామమును మిల్టన్ నూతనాంగుడు, మిల్టన్  
ముతాంగుడును కలిసి దోచివేసె 70 వేల రూపాయల కొల్ల  
గొనిపోయిరి. బండిపోటు దొంగలు 50 వందలను పోలీసులు  
4 గు సనమామే యు డుటలన పోలీసు వారేమియు చేయలే  
రైరి. కాని తొప్ప ఉత్తరభాగములలో లూటీ నాపగలిగిరి.  
అంతర నిస్సామకోట ప్రజలు తమకు కిగి సంక్షులు మొసగ  
ప్రభుత్వమువారికి గతమాసమున మహాభరతు పలికిరి. అందుకు  
బహుముగా ప్రభుత్వమువారు తగిన ఆదేవునతో పోలీసుదళము  
వేర్పరచి తగిన సంక్షులు మొసగ నిశ్చయించియు తెలియ  
జేసిరి.

వెటర్ జూనియర్  
ఆంజల్ ఎంజినీరులు  
కొంచము పనులను ఉపయోగించుట  
కందరికి తగిగది  
BEST & Co. Ltd.  
Post Box No. 6, Madras.



### జగ్గూల్ పాపాపునర్విజృంభణము.

ప్రథమ ప్రసంగము

జగ్గూల్ పాపా లియాన్సు స్టేషనులో దిగగానే, ఈజిప్టు సభ్యులకు లెదుర్కొని కత్కరించిరి. సంఘాభ్యుదయ లగు డాక్టరు హుస్సేన్ గారు స్వాగతప్రకటనను సమర్పించిరి.

మాతృభూమి నుండి వెళ్లినట్లు ముందు, అచటి పత్రికా విలేజుకుల నాహునించి, జగ్గూల్ పాపా 1921 డిసెంబరులో ప్రవాసమునకు వెళ్లినపిదప నితర మెదటిసారి రాజకీయవిషయముల చూపించెను.

ప్రెం. చి. క. త్రి. క. ఈ ఈజిప్టు దేశము, తనయెడల సానుభూతితో నున్నందులకు కృతజ్ఞత వెలిపి, ప్రెంచిపత్రికలలో తనను జాతీయవాదులుగా కరుచుగ వర్ణించుచున్నట్లును, అది సరిగాదనియు ఆయన దెల్పెను. ఆయన ఏమియును నాయకుడుగాని, ఏ పక్షము నందును సభ్యుడుగాని కాదు. ఈజిప్టు సమస్య ప్రజలందరకును సంబంధించినదగుటచేత కత్తిరించుట కెట్టి అవకాశమును లేదు. కావున ఈజిప్టులోని జాతీయోద్యమమునకు ఆయన ప్రతినిధిగాని యేమియును జేయవచ్చుగాదు అయినను యోధయోధావత్తు నాయకుడుగా గాక ప్రజాపక్షమున కనిశ్చయవాదిగా బ్రతిపూ ప్రభుత్వ మెదుర్కొనెను.

1921 డిసెంబరులో ప్రవాసము వంతులను గూర్చి ఆయన యిట్లు చెప్పెను. "రాజకీయ జీవితమునందు విరమించుమని ఆలెన్సీ ప్రభువు గావించిన యుత్తరువును నేను లంఘించితి. ఏలనగా నే నట్టినిరంతరపు ట్టురువులకు లాంగియుండువాడను కాను. నా ప్రజలకు నా కొనసగిన యుత్తరువును, నిర్బంధించి బలవంతముగా నున్న పక్షమున నున్నాను. నేను ఈజిప్టు ప్రజలకు కట్టుబడియుంటిని. విలీకిరి బలము ఇష్టమున దిద్దుట నున్న బలవంతముగా కార్యరంగమునందు తొలగించుటకు నేను సాధ్యమైనంతవరకు నిర్బంధించుచునే యుంటిని. నేను ఆ దేశమునందును, ఈజిప్టు అందోళన స్థితికి నేను కారకుడననియు, బ్రతిపూ పత్రికలు నన్ను గూర్చి వ్రాసెను.

"నేను అందోళనపడదను కాను" అని జగ్గూల్ భావోద్వేగముతో బల్లెను. ఈజిప్టులో ముఖ్యముగ అందోళన జేయు వారు బ్రతిపూ అధికారలే యనియు వారే ప్రజల హక్కులను త్రోసిపుచ్చి ప్రతి ఇజిప్టును నికృష్టస్థితిలో నుండుట్లును, దేశ ముపడనీతిలో నున్నట్లును భావించజేసిరిగాద అయిన చెప్పెను.

అవిధముగ బ్రతిపూ వారే కాంతికారకుల లగుచున్నారు "నేను విప్లవకారుడను గాను. అస్పృహజేయుటను గాను" అనికూడ జగ్గూల్ పల్లెను. "గౌరవము, న్యాయములపై ఆధారపడియుండే ప్రజల హక్కులను గౌరవించునట్టి ప్రతిపక్షిని ముందు కొనుటకు మేము విముఖులగు నుండలేదు. కాని అసత్యమున, బూటకముగ నుండు ప్రతిపక్షికి మాత్రము నేనియ్యకొనకాలను.

స్వాతంత్ర్యనిర్వేయము

"ఎనిమిదేండ్లనుండియు ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యనిర్వేయము చేపాల్పించుచుండెను, కిందటి సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 28-వ తేదీన ఈజిప్టు నకు బ్రతిపూ వారు స్వాతంత్ర్యమునిచ్చినట్లు ప్రకటించిరి అని జగ్గూల్ సానుభూతిగా బల్లెను. "ఇతర స్వాతంత్ర్యనిర్వేయములను అమలుచేయుచున్నది ఆజీప్టు స్వాతంత్ర్య మెట్టిదనవలయును?"

ఇండొమిటీ చట్టము గావించినయెడల నైతిక కానము గాని గావించబడునని బ్రతిపూ వారు పోటీపెట్టుచున్నట్లు జగ్గూల్ దెల్పెను. ప్రస్తుత మంత్రివర్గ మాచట్టమును తయారజేయుచున్నట్లు వెలియుచున్నది. ఈ ఇండొమిటీ చట్టము ప్రకారము, యుద్ధసమయములోగాని, మరి యితర సమయములోగాని అధికారులు అన్యాయకత్తముల చేసినయెడల వారి కెట్టి నష్టములు గలగల కంటే జేయుటకు తోడ్పడునని న్యాయ విచారకుల కందరకును వెలియును. నైతిక కానమును రద్దు జేయుటకు బ్రతిపూ వారు పరిపూర్ణ భావముతో నుండినయెడల, ఈజిప్టు న్యాయవ్యవస్థలకు వికృతముగ మార్పులు లాపాలన ముపుడుజేసిన దుష్కర్మకృతముల ననుభవించుటకు, వారి కెట్టి భాగ్యకలేమండ బ్రతిపూ వారిని విడుదలజేసిన అంతయు చూడను. ఇంకొక మూడోవారిపై నిర్యాధ్యతను బ్రతిపూ వారి స్థాన ఇజిప్టునులే భరించి బ్రతిపూ వారిని విడుదల జేయుటకు ఇజిప్టును నిర్బంధముగ నున్నాయి.

"కాని బ్రతిపూ వారి కింతకన్న వేరే యెక్కువ కావలసియున్నది.

ఈ ఇండొమిటీ చట్టము మూలమున జాతీయ ఆంతరంగిక పరిపాలనమునందు పాలుగల్గియుండి, ఈజిప్టు ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో మేమున్నందు పాల్గొనుటకు వీలగునట్లు జేయవలయునని బ్రతిపూ వారితలంపు. ఇందుల కీజిప్టు యియ్యకొనకాలదు. ఈజిప్టుపై విదేశీయ పాలనమును స్థాపించు చట్టములన్నిటిని ఇజిప్టును తిరస్కరించెదరు. వారు తుదవరకును స్వాతంత్ర్యమునే నిరూపించుటకు నిశ్చయించుకొని యున్నారు."

\* \* \* \* \*

మాంచెస్టరు గార్డియన్ వ్యాఖ్యానము

ప్రవాస కిత్తునండి విడుదలయైన పిదప జగ్గూల్ గావించిన ప్రథమ ప్రసంగము ఒక విధముగా వివరముగా నున్నది. నైతిక కానము మున్నువును కానవిరద్ధముగా గావించిన తరువాత తమియట కొక ఇండొమిటీ చట్టము గావించుట యవసరము. ఇది తన కిష్టమే నని జగ్గూల్ చెప్పుచున్నాడు. కాని యీ ఇండొమిటీ చట్టము మిన్నకింద ఈజిప్టులో బ్రతిపూ వారు దేశస్వాతంత్ర్యమునకు భంగము జేయవలయునని ఆయన చెప్పుచున్నాడు. ఇది వట్టి అపోహ. అటుల జరుగుచున్న సంగతులే మనగా, ఈజిప్టు రాజకీయవ్యవహారముల స్థిరపడ వలయును, ఈజిప్టును, గ్రేటు బ్రిటనుకును సంబంధములు కలుగు వరకు నైతిక కానము ను రద్దు జేయుట ఆలెన్సీ ప్రభువుకును, ఆయన సమాచారములను యిచ్చుచులేదు. ఇతర అక్కడ మరి యొక కష్టము విచ్చుచున్నది. మనలో సంబంధముగల ప్రతిపక్షిని జేసికొనుటకు, ఈజిప్టులో ప్రజాబలముగల ప్రభుత్వనిర్వేయము మేర్పడియుండవలయును. ఈవిధానమును యెన్నుకొనబడిన ఈజిప్టు పార్లమెంటు జేయుటను మార్గంబుల రద్దుజేయుటకును స్వాతంత్ర్యముగల పార్లమెంటు రావలయు. కావున ఇండొమిటీ యొక్కను లేకున్నను నైతిక కానము రద్దుజేయుట ముందు జరుగవలసినది. ఇతర యిచ్చుచున్న పాక్షికమును రద్దుజేయుటకు ముందు ముందు రానున్న దానికి కొంతపదిలమగు యెక్కువగా వలయును. ఇందులకొక్క మార్గముగలదు. నామక మనకు ఇక ముందు ఈజిప్టు పార్లమెంటుతో సంబంధముండును ఈజిప్టు ప్రజలలో మంచిపట్టుబడి గల్గి వారికి నిజమైన ప్రతినిధిగాని జగ్గూల్ తోనే పనియంతయు గలదు. ఇప్పుడు జగ్గూల్ తో గావించు వరకును ఈజిప్టు ప్రజలందరకును బంధములు గావు. కాని ఆ యెక్కువ భద్రమైనకే గానవును. ముఖ్యముగ జగ్గూల్ పక్షమున బడిన గూర్చి యెట్టి యుపదేశము లేదని గుర్తించినయెడల నాహుమి కాదు. పార్లమెంటులో నుత్తరప్రభుత్వములు జరుపుట కష్టము. ఒక మనుష్యునితో నట్లుట నులభము. జగ్గూల్ మంచి యనుభవము గల్గి, అతనికి తేలికగ గల్గి చెప్పినట్లు విను సమస్య యవసరంబు గల విషయములే వెల్లుచున్నవి. ప్రవాసము బంపినందులకు ఆయన కొంత మంది యుండవచ్చును. వినున ప్రయత్నించి చూడవలయును. అది అపజయము గావించినచో యిదివరకు కన్న చెడిపోవున జేమియును లేదు. జగ్గూల్ ఈజిప్టును తిరిగివచ్చుట రాజీ గురువులలో యభిప్రాయం ప్రధమముగా

\* \* \* \* \*

నేషన్ అందు ఆధీనియం వ్యాఖ్యానము

ప్రవాస కిత్తునండి విడుదలయైన పిదప జగ్గూల్ గావించిన ప్రథమ ప్రసంగముకూడ, ఈజిప్టులో కాంతిస్థానము మార్చును, ఆయనతో సంబంధించుటయే యని వరల వెలియుచున్నది. జన సామాన్యభావము ఆయనయందే వాగుగ విశదమగుచున్నది. ఆయన తిరిగి వచ్చుటకు వలస ప్రయత్నము గలగలచున్నది. జగ్గూల్ మూచించిన కట్టుబడి ప్రస్తుత స్థితి మిగుల నవనానముగను కీర్తనముగను నున్నది. ప్రభుత్వ విధానము పరిష్కరింపబడునట్లు ఆలెన్సీ ప్రభువు నైతిక కానమును రద్దుజేయవలదు. ఈ ప్రభుత్వవిధానము జగ్గూల్ సలహా లేనిదే స్థిరపడవలదు. ఇండొమిటీ ఆఫ్ గావలెనని ఆలెన్సీ ప్రభువాతంత్ర్యంలో నున్న మాటనిజమే కాని స్వాతంత్ర్యముతో నేన్న కొనబడిన ఈజిప్టు పార్లమెంటు ఇండొమిటీ నియ్యకమా యని ఆయనభయము. ఈవిషయమై జగ్గూల్ ప్రసంగము హుమినిచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు నైతిక కానము రద్దుజేయునెడల యిప్పటికి ఎనిమిదేండ్లనుండియు గ్రేటు బ్రిటను గావించిన దుష్కర్మములకు తమియటకు ఆయన యిచ్చుచున్నాడు. అట్లు వెల్లుబిచ్చుచు మంచియెక్కు గానించును. జగ్గూల్ యెక్కువకాలము ప్రవాసములో నుండి కొలదిని, ఈజిప్టు స్వభావము మరింత కఠోరముగ నుండును. అందువలన రాజీవదురుట కనకాకము తక్కువగు నుండును. జగ్గూల్ విడుదలయగుట ఆలెన్సీ ప్రభుత్వమును ఖండింబుట యగును. తృప్తికరముగా కాంతి యేర్పడుటకన్న అది యెక్కువగాదు. ఈ సమస్య పరిష్కారమునకు కీలు ఆయనచేటులలోనే గలదు. ఆయన యెట్టి నిశ్చయమును జేయునో కను నటు యుక్తము.

### వాతావరణస్థితి

1923-సం॥ మే నెల 17-వ తేదీ గురువారము

తేదీ ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	తేదీ నుండి వర్షము	వీరికి 1-వ తేదీ నుండి వానపాము
గోపాలపురం	92.1	81.1	...	0.16	1.66
కోకాపుట్	98.7	82.8	...	1.96	0.74
వికాఖపట్నము	91.5	78.1	1.45	2.28	0.70
కాకినాడ	99.8	82.0	0.26	0.40	0.94
మచిలీపట్నము	108.7	80.6	...	0	1.15
గుంటూరు	110.4	88.1	...	0.74	1.05
కర్నూలు	104.0	82.4	...	0.58	0.88
బళ్లారి	102.7	76.5	...	0.89	1.17
అనంతపురం	101.1	78.6	...	0.72	0.90
కడప	106.6	87.4	...	0.18	0.96
నెల్లూరు	106.8	81.5	...	0	0.74
మృతాను	101.5	79.6	0.08	0.08	0.89
కడపూరు	100.0	81.1	...	0	0.90
నెల్లూరు	108.5	77.0	0.15	0.77	1.48
సేలము	108.1	74.8	0.05	8.29	1.17
కోయంబూరు	98.9	74.8	...	1.77	1.98
తిరుచనాపల్లి	105.8	75.4	0.18	0.46	2.78
నాగపట్నము	99.8	80.9	...	0.15	1.12
పుదుచ్చోట	104.9	77.8	0.12	0.12	2.52
మధుర	101.9	78.8	0.12	0.29	8.50
పాంబన్	92.8	79.1	...	0	2.04
తిరునల్వేరి	...	...	...	0.88	2.69
తిరువేంగుడు	87.8	77.6	...	0.71	6.57
కొచ్చిన్	90.7	80.4	...	1.74	6.70
కాలికట్టు	90.2	79.9	...	1.69	5.21
మంగళూరు	91.7	78.8	...	0.17	2.50
బెంగళూరు	82.7	70.8	...	8.80	0.81
హుస్సేన్	77.0	67.9	...	2.76	1.77
మేరకార	79.6	64.8	...	2.04	2.59
తైచూరు	108.8	79.7	...	0.42	0.68
మైసూరాబాద్	104.2	82.2	...	0.09	1.42
కాకావర్	90.5	78.9	...	0	0.96
రత్నగిరి	89.5	78.4	...	0	0.19
బొంబాయి	91.9	80.2	...	0.02	0.08
హోలూరు	102.7	75.7	...	0	0.77
కొడైకనల్	72.0	58.4	...	4.07	3.57
ఉదకమండలము	69.5	51.2	...	87.0	2.98

సర్కారులలో, వికాఖపట్నము, కాకినాడలో, తిరుచూరు వడంగుడు వానపట్టెను. వికాఖపట్నములో 1.45 అంగుళములు, కాకినాడలో 0.26 అంగుళముల వాన పడినను. వజ్జి భాగమున ఆకసము నిర్మలముగ నున్నది. ఉత్తరభాగమున కొంత ముప్పుగ నున్నది. వజ్జి భాగమున అర్ధగతముగ. బందరులో 8.5 గుంటూరు, కోకాపుట్లో 8.5 డిగ్రీలు మామూలుకంటే క్షణిక వడిమి ఎక్కువగ నున్నది. వికాఖపట్నంలో రాత్రివడిమి 7.6 డిగ్రీలు కమింపెను.

దక్కను:—ఆకసము నిర్మలముగ నేయున్నది. కడపలో రాత్రి వడిమి 8.9 డిగ్రీలు హుచ్చుగ నున్నది.

కర్నూటకము:—తిరుచూరు మెరుపులు బయటజేసెను. మృదానులో కొంచెము చిగురులుబడ్డవి. కడపూరులో ఆకసము నిర్మలముగ నున్నది. రత్నగిరిలో మేఘాభ్రుకంటై యున్నది. కిత్వస్థితి మామూలుగా నున్నది.

మైసూరాబాదు:—కొంచెము ఆకసము మేఘములతో నూడుకొన్నది. అర్ధగత ఎక్కువగ నున్నది. కిత్వస్థితి మామూలుగ నేయున్నది.

అచటచట చిగురులు కుపాను పాగుచునే యుండవచ్చును.

ఎన్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యం

భారతదేశ రాజ్యాంగము

కామన్వెనెట్లో కలకలము

అక్టోబరు 15 తేదీన బ్యారాకు విప్లవీయదళగ్రహణను  
 ప్రారంభించిన అక్రమించుకొనిరి. ఈ ఆచరణను తెలుపుచు  
 నెహ్రూ సమ్మెట్టిరి. ఒకటి రెండు నెలలపాటు అక్రమం  
 పుకొనిరి.

నకు అవ్యక్తముగా నుండుటకు లీ క్రమము అంగీకరించె  
ననియు తక్కినవస్తువులపేర్లను మాండు తెలియజేసినవనియు  
కామస్వరూపలో వింతర్లను క్రమము బూర్తిగారికి బయటికి.

పాక్ష ఒకటవ తేదీ నుండి అమెరికను నూలును విక్రయించువరల సేర్పరుచుటకు మాండ్లెస్టా ప్రతినిధుడు సుభుము వారు నిశ్చయించుకొనిరి.



# రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయ విలేఖరి)

## వీరేశలింగ వర్ధంతి

అంధ్రదేశముయొక్క మాతాప్రభావితమునకు, ప్రబోధమునకు మూలకారకుడైన శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ వీరేశలింగవర్ధంతి గారి నామగతసాంకేతికతను ఈనెల 18 వ తేదీన ఈ పురముందు శ్రీధాధిపతి వారిమిత్రులచేతను, అనుచరులచేతను జరపబడినది. ప్రాతఃకాలమున ఆనందవనములో కామరాజు హనుమంతరావుగారి యాగమార్గమున ప్రార్థన జరపబడినది. అంతట నచ్చటజేసిన వారందరకు ఫలములను, తాంబూలములను ఇచ్చిరి. 10 గంటలసమయమున ఆ చట్టుకట్టయొక్క చీదలకు దాములు జేయబడినది. కాకినాడనండి రఘుపతివేంకట నాయుడు గారు వేమూరిరామకృష్ణారావుగారును, పెద్దాడరామస్వామిగారును, ఎమ్. వి. ఎస్. కృష్ణారావుగారును పాలపర్తి నరసింహుగారును, కోకాక కృష్ణారావు నాయుడుగారును నింక మరికొందరు వీరేశలింగవర్ధంతి గారియొడల గౌరవము కల వాడును వచ్చిరి.

## పురమండిరము న సభ

సాయంత్రము ౫ం 5-30లకు పురమండిరమున ఒక బహిరంగ సభ జరిగెను. శ్రీ వెంకటరత్న నాయుడుగారి కృతజ్ఞతాపాదించి, వారియువశ్యాసమును ప్రారంభించి పూర్వము ప్రార్థన జేసిరి. పిమ్మట అంగమున నుమాడు అగ్రగంటకాలము వారిసహజ మగు గ్రంథిభారంతో పంతులుగారి కవిత్వతీతమును విడిచియు వారిదేశభక్తిని గురించియు, పంతులుగారు దేశమునకు జేసిన మహాభవకారమును గుర్చియు నుపన్యసించిరి.

“గంధర్వమున కోకపర్యాయము చదివోయిన పెద్దలను స్మరించి వారి ఆత్మలకు కౌత్తి, లుగాకయుని భగవంతుని కోరుటయు, వారి జీవితములనుండి మనము గ్రహింపవలసిన విశేషములను గ్రహించుటయు అన్ని దేశములందును, మనదేశమునందును ముఖ్యముగా ఆచారముగ నున్నది. నేను వీరేశలింగవర్ధంతులుగారి మరణమును శ్రీమద్రామాయణ జ్ఞాపకమునకు దెచ్చుకొనమందును. వీరేశలింగం పంతులుగారు పంతులవారమునాడు చనిపోయిరి. ఈ దినమున మనము మనస్ఫూర్తులగు శోధక జేరికొనవలెను. వీరేశలింగం పంతులుగారి జీవితము పరమపవిత్రమైనది. ఆయన గొప్పసంపదకుడు, పరిశోధకుడు, కవి, ప్రజాసేవకుడు, సంఘసంస్కర్త గొప్ప ఈశ్వరరాధకుడు. ఈయన ఈశ్వరభక్తియు ఈశ్వరనియంతి నమ్మకమున పాఠము ఆయన కలపెట్టిన కార్యములలో ప్రబలందరు ఎదురైనను, స్నేహితులు విశోధులైనను, అనుచరులు వీడిపోయినను ఈయన కట్టుదలను వదిలక వైవమండే నమ్మకముంచి తాను కట్టినవ్రోవను విడనాడక జయముగాంచెను. ఈ మహాపురుషుని ఈశ్వరభక్తిని గురించి ఎంత జెప్పకొనినను తనివితీరదు.”

## చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారు

పిమ్మట బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారు పంతులుగారు దువ్వనించిరి. “వీరేశలింగం పంతులుగారు 72 సంవత్సరములు జీవించిరి. బాల్యదశకాలమున 16 సంవత్సరములుగాక మిగిలిన జీవితకాలములను సంఘసేవకు ధారపోసిన మహాసీయుడు. వీరికి శరీరదార్ద్రము తగ్గినది. విశేషధనంపన్నుడుగాడు. ఆయన ఆయుధము ఆయన కల మొక్కటియే. ఈయన మనోబలము, మనోధైర్యము గొప్పలక్షణము. ఆయన జేసిన గొప్ప కార్యము లెన్నియో గలవు ఆయన సాధనసంతతిచే గాని శరీరజలముచేగాని ఆయన పనిజేయలేదు. వైవమందు నమ్మకముంచి, ఆయన మనోబలముచేతను, వైర్యముచేతను తన పనులను నిర్వహించెను. వీరిట్లు 16 వ సంవత్సరము మొదలు చదివోపువరకును ఒక్క నిమిషమైనను కృతజ్ఞులైదు. రాత్రివేళ దగ్గువ్యాధిచేత నిదురపట్టనపుడు ఆయన పుస్తకరచన చేయుచుండెడివాడు. ఈ మహాపురుషుడు గొప్ప యశస్సును సంపాదించెను. ధన మాయనకు విశేషములేకున్నను గొప్ప దాత. కుత్తసర్పారూలలో కెల్ల ప్రథమమున ఈ పురమండిరము నాయన స్వంత్రుడనము వెచ్చించి గట్టించి యున్నాడు. ఈయనయొక్క శ్రేష్ఠ ముపాఠము, 1888 సంవత్సరములో జరమానయినను, అంతటిను జంకక విరంతు వివాహములు జేయుటకు సమర్థులై సాగించెను. ఆ దినములలో జరమానయినను, వెలియన్నును గోముమియ బాగుగ నెరుగరు. పంతులుగారి రాజకాలములో కడిన బాట్లను నేను బాగుగా నెరుగుదును. ఈయన వైర్యమునకు ఈజావరణ లెన్నయేనిగలవు. చాలకా మియన ఈ పురపాలక సంఘసభ్యులుగా నుండి చుంచిన జేసిరి. పంతులుగారు శరీ

యోది, 100 కాశ్యపంబులపై, రచించెను. 100 యుద్ధములు నెగ్గెను. 100 విరంతు వివాహములు చేసెను. ఎల్లప్పుడును భగవంతునివై భారముమోపి తన కర్తవ్యమును గుర్తించుకొని చలించు వైర్యముతో ఆయన పనిచేసెను. ఒక్క గ్రంథరచనకే ఆయనకు చిత్రకీర్తి రాదగినది. ఆయనచేసిన, దానధర్మములను ననే ఆయన జన్మసార్థకము. ఆయన సంఘమునకు జేసిన మహా సేవలను నే ఆయనకు విశేష గౌరవము రావలసియున్నది. ఈయన గొప్ప మిత్రపరక. ఈ ఆ మహాపురుషు డిట్లు 72 సంవత్సరముల కాలము కవిత్వముగ జీవించి పరమపదించిరి. ఈ మహాత్ముని శతత్ర స్మరించి మనము తరింపవలయును.

## కందుల వీర రాఘవస్వామి నాయుడుగారు

పంతులుగారి జీవితమునుండి మనము నేర్చుకొనవలసిన విషయములు చాల కలవు. ముఖ్యముగా ఆయనయొక్క నిశ్చితాభిప్రాయము, ఆయనకట్టుకల గమనియము. ఇంతటి నిశ్చితాభిప్రాయమును కట్టుదలయు మహాపురుషులయందు దప్పగానరావు. పంతులుగారు గొప్ప సంఘసంస్కర్త. రాజకీయ విషయములందు పనిజేయువారికిని, సంఘసంస్కర్తలకును విశేషభేదమున్నది. రాజకీయసంస్కర్తలకు ప్రజలు జోహారు అందదురు. వారిని కారించెదరు, కొనియాడెదరు. సంఘసంస్కర్తలకును మతప్రవర్తకులకు ప్రజలయొత్తిడి మెచ్చుగానుండును. సమకాలికులు వారిని నిందించెను, బాధింపజూచెదరు. ఆ నేరవిధములుగా వారిని బాధపెట్టెదరు. వీరేశలింగంపంతులుగారిని ప్రజలు అన్నివిధములగు బాధపెట్టిరి. కాని పంతులుగారు నిశ్చితాభిప్రాయమును మార్చుకొనక తాను పూనిన పనిని కొనసాగించెను. పంతులుగారి పవిత్రజీవితమునుండి నేర్చుకొనదగిన, గొప్పవిశేషము మరెయ్యకటిగలదు. ఈపలాపేక్షలేకుండుట, ఆయన కర్తవ్య మునుకొన్న పనిని జేసి ఫలితమును భగవంతునికిని భవిష్యత్తుకును వదిలివేసెడివారు. పంతులుగారి పవిత్రచరిత్ర విని మనము ఆయనయొక్క గుణముల ప్రకారము అనుచరిత్ర బ్రయత్నింపవలెను.

## సాలస బాపనయ్యగారు

పురసాలక సంఘసభ్యులును ప్రముఖులు నగు శ్రీ సాలస బాపనయ్యగారు పంతులుగారి కార్య శూరత్వమువారి ప్రధాన లక్షణముని చెప్పిరి. పంతులుగారు గొప్పకవియనియు వారికవిత్వ శైలికార్యసాధనముకొరకు కనెయోగించిరియు వారి ప్రధాన కర్తవ్యమును సంఘసంస్కారమునకు కవిత్వమును పొందికయును సహాయకారిగా నుపయోగించిరియు చెప్పిరి. పంతులుగారు నిస్సంకోహముగా పవిత్రమైన జీవితమును గడపినియు వారి జన్మసార్థము జేసికొనిరియు చెప్పి ఆయన యువశ్యాసమును ముగించిరి.

## మల్లెంపూడి అప్పారావుగారు

పిమ్మట మల్లెంపూడి అప్పారావునాయుడుగారు రాంగ్లమున నుపన్యసించిరి.

అంధ్రదేశముయొక్క నవీనచారిత్ర వీరేశలింగంపంతులుగారిని ప్రారంభమైనది. చాలకాలమునకును వీరేశలింగం పంతులుగారి దేశస్థులమనియే మనకు పేరుండెడిది. మనదేశము పంతులుగారిదేశ మనియే నా రెలుగుదురు. నిస్సంక్షేపముగా అంధ్రదేశముమధ్య ఇన్నించిన వారందరిలో వీరేశలింగంగారిని విధములను ప్రథమగణ్యులు. గొప్ప శ్రీశ్రీ. ఈయనకు ప్రజాకీర్త్యమును రాజకీయాభిప్రాయముల ననుసరించుటకు గొప్పతనము రాలేదు. స్వతంత్రత్రైల్ల ఆయన గొప్పనాదాయుడు. ఎవరేమి యనుకొన్నను లెక్కజేయక ఆయనకు వోచినదిని పనిజేయు స్వభావము కలదితడు. సంఘసంస్కార మున్న ప్రజల కయిష్టముగానున్న పనులు వీరి అపని తనదిగాదనుకొని యెన్ని యొక్కట్టులనుంధించి ను తనివినానక కొనసాగించెను. సర్వజన సహిత్యమునుతెచ్చుకొనానున్న కులశాలకును జాతులకును జనమునకును సహాయమును జేయుస్వభావముగల పురుషుడైన సంఘసంస్కారమును నెదుర్చుకొనటకు దారిని బ్రాహ్మశ్రేణులకును, కులదారిని సేక.

## నాయుడు గారు

వెంకటరత్న నాయుడుగారి తొలి శ్యాసము సంకీర్తి వివిధయములను వెలిపుచ్చిరి.

“అంగుర నెద్దమునపులు” వేదవేది ప్రాయములు గలవాని పంతులుగారిని గురించి ఏకాభిప్రాయములను వెలిపుచ్చియున్నాడు. ఇతరవిషయములలో వీరికి భేదాభిప్రాయములున్నను పంతులుగారి నిర్మల పవిత్రజీవితమును గౌరవించుటలో వీరుసలగురును ఏకమగుచున్నను పంతులుగారు జేసినమహాకార్యము లెన్నయేనిగలవు. ఎంట్టికష్టపరంపరలతో నిండియున్న పనిలైనను నులభముగా జేయగలనన్న నమ్మకమునకుండెడిది.

అట్లే ఆయన జేయుటయు సంభవించెడిది. గొప్పవీరులకునుసామాన్యులకునుగల భేదముదెరు. సామాన్యులు ఏదేని కార్యమందుగల కష్టములను చూచి భయపడికొని మానుదురు. ధీమ లట్లు గాక ఆ కార్యమునంతున్న నులభమును గ్రహించి సాకార్యములకల్ల కార్యములగుదురు. పంతులుగారి కట్టిధీశోధారుడు, ప్రపంచములో అన్ని విధములను అభయరాండ్రుగా నున్న విరంతులకు దుష్టిని తిలకించి విచారించి వారి కట్టుమునకు కొంత సహాయము జేయచూచి విరంతువివాహములను జేయ మొదలిడెను. పంతులుగారిదయకు పేరలేదు. ఆదరికంటె నెక్కువ హింసాత్మికములు చూచి నివాసస్థులు కనిపెట్టి వారి దుఃఖమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నించెను. ఈపవిత్రజీవులయొక్క కీ మనుగురించి తుదికాలములో కొందఱనుమానపడి ఆయనకు కష్టమును దెచ్చిపెట్టిరి. సీతదత్తలె ఆయన ఈకష్ట సమస్యనుండి జయప్రదముగా వెలువడిరి. తనయొక్క స్వాగతవిష్ణుమునిద ప్రాయమనికొనిన ప్రకారము ఈయనయొక్క నిజమైన ఈశ్వర రాధకుడు.

## తెక్కలి

(విలేఖరి)

తెక్కలి బాలికాపాఠశాల సాంకేతికసభ, శ్రీకాకుళము తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు, కలగామ మల్లేశ్వరుని కీర్తిఫలస్వరూపుడునగు మ-రా-శ్రీ, హనుమంతు సూర్యవారాణునాయుడు, బి. ఏ. బి. యల్ గారి అధ్యక్షతతో మహావైభవముగా సమావేశమైంది. బాలికలకు బహుమానము లీయబడినది. పాఠశాలానివేదనము జరుపబడినది. హరిశ్చంద్రనాటకము బాగుగా బాలికలచే బ్రదికింపబడినది. లోకోత్కరపరామర్శలు లగు మ-రా-శ్రీ కంగంపూడి అదివారాయణనాయుడుగారు చంద్రమతి ప్రాత్రధాని గజరావు సీతారామకు బంగారుగ నొసంగిరి. అధ్యక్షులు సూర్యవారాయణ నాయుడుగారు నివేదనమున గౌరవజేసి ట్లు సంగీతోపాధ్యాయుని నియమించుమనియు పాఠాదరణము జేసిరి విడిచి న్యూలుగ జేయుచుదమనియు, శ్రీశ్రీ ద్యయొక్క యాశీర్వచనమునుగూర్చియు, సులక్షణాధికారములలో ముక్తకవిగనుపన్నునొందిరి. తాలూకా, జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటులతో, నిట్టిసభాసమయమున మాతృభాషలో నుపన్యసించి శ్రీ సూర్యవారాయణనాయుడు గారు మార్గదర్శకులయిరి. సభ్యులమితానందము వొందిరి.

## కొబ్బర లోటలు పరిపంతుభూములు ఏలము

యిస్సాల్ మెంటుదారుడగు కోటి సాంబశివరావునకు సంబంధించిన గోదావరిజిల్లా రాజవోలు తాలూకా కొత్తపేట నవీరిజిప్సేవకొ డిస్ట్రిక్టు యసుకత్వాడి గ్రామం యిశాం-164/2, 167/1 సర్వే నెంబర్లలో అజగిన నుమారు 685 కొబ్బర చెట్లున్న 1! ఏకరాలు 68 సెంట్ల భూములున్న 164/2, 174/3, 161/2 ఏ, 161/2 బి, 174/1 & 178-4 సర్వే నెంబర్లలో అజగియుండు 15 ఏకరాలు 88 సెంట్ల పరిపంతు భూములున్న అక్కిపిజుల్ అనెగారి పుత్రరపుప్రవారము అచలాపురం బ్రాహ్మన్ బంగారాలో 1928-29 నెంబె 28-వ తేదీ బుధవారము 8 గంటలకు మెనర్సు డాడెక కంపెనీవారివల్ల యేలము జేయబడును.

## “భారతాభ్యుదయము”

ఈ గ్రంథమును శ్రీస్వామి వివేకనందుల వారు భారత దేశాభ్యుదయమునకై సూచించిన అమూల్య భావముల నతిస్పష్టముగ చర్చించుచు, ఆభావముల నెట్లు ప్రస్తుతపునాయకులు శ్రీయూరూపమునకు తెచ్చుచున్నదియును వ్రాయబడినది. శ్రీస్వామిలవారి సమస్తభావములను తెలుగులో ప్రచురించుట కిదియే ప్రథమప్రయత్నము గాను, ఆధ్యాత్మిక, మానసిక, శరీరాభివృద్ధికి తోడ్పడు సూతనమార్గము లనేకములను ప్రతి వారును గ్రహించగలరు. నెల రూ. 1-0-0.

కార్యదర్శి.

శ్రీ రామకృష్ణాశ్రమము, చేబ్రోలు, గుంటూరుజిల్లా.

జూబులు

కాంగ్రెసు కార్యాలయము-బంగోలు

మే 24 తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునకు యీ పట్టణమునండి 5 గురు సభ్యులను యెన్నుకొనబడు గాను యీ సంవత్సరమునకు 0-4-0 చందా యిచ్చిన బంగోలు పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు జాతీయ విద్యాలయ భవనమునందు సమావేశమై పాంచాలవరపు నువ్వురావు పంతులు పంచాయతీల కిరవావశర్య దేవరాజుకృష్ణ మూర్తి పంతులు తదితర డి.ఎ.కె.వారి కెట్టి దోష రావదుర్గ య్యవారు హాజరు యొక్కవారి.

దోషల రామదుర్గయ్య, బంగోలు బ్రతుక కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగాను.

కృష్ణా జిల్లా ప్రాథమిక పాఠశాల సంఘ మెంబరులకు సూచన.

18-5-1923 తేది తాడేపల్లి గూడెములో మ-రా-ప్రీ నదురు సాటి లెక్చరరసింహము రిగారి యావమాన్యమున జిల్లా సంఘస్థాపన సంఘ సభ్యుల సమావేశము జరిగినది. (1) మ-రా-ప్రీ దోషే శ్రీరామి గుప్పారాయుడు గారు కార్యదర్శిగా పనిచేయుటకును. (2) తిరునల్వేలిగోపం కృష్ణయ్యగారు కరవున ఆచంట ఉపసంఘ కార్యదర్శిగాని పరినిధిగా బంతుకును (3) ప్రతి సంఘ సభ్యులకును తన తాలూకా సంఘ నికరాదాయము నుండి మండల సంఘ రాష్ట్ర సంఘములకు చెల్లవలసిన రుసుము వెంటనే చెల్లగట్టునట్లు శ్రద్ధచేయుటకును తీర్మానింపబడినది.

రాష్ట్ర సంఘ పరిశోధనము- తాడేపల్లి గూడెము లో కృష్ణా నుండి మహాజన సభ బయట వివిధ తాలూకా సంఘములు కార్యక్రమమును చక్కబరచుకొనుట మొదలగు కేటగిరీయములు చర్చింపబడినవి.

తెన్నెటి వేంకటకామేశ్వరరావు.

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా సంఘము

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లానుండి, ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయ సంఘమునకు యీ క్రింది వారు ఎన్నుకొనబడిరి.

౧. శ్రీరాం అప్పారావు గారు జగ్గయ్యపేట, ౨. శేరి రాజు మేకట పురింబాపు గారు నందిగామ, 3. కామరాజు గడ్డ మృత్యుంజయ శర్మ గారు నందిగామ, ౪. గుమ్మడిమర్ల వీరరాజు వేద శర్మ గారు గుమ్మడిమర్ల నందిగామ పోస్టు, ౫. అయ్యలవర కాశేశ్వరరావు గారు బెజవాడ, 6. భవ్యద రామచంద్రరావు గారు బెజవాడ, 7. శ్రీరాజా కోటగిరి వేంకటకృష్ణారావు గారు గంపలూడెం, ౮. అయ్యలవర వేంకటరమణయ్య గారు బెజవాడ, 9. మానికొండ సత్యకారాయణరాష్ట్ర గారు బెజవాడ, ౧౦. నూకల వీరరామచంద్రయ్య గారు కాను మోలు వీరలపాడు, ౧౧. భట్టి వె.కోటరావు గారు నూజివీడు, ౧౨. కల్లభ సేని వెంకటరావు దాదరిగారు ఉయ్యూరు, ౧౩. గరిపాటి అప్పయ్య కాష్ట్ర గారు ఆగిరిపల్లి, ఈ క్రింది వారు నియోజక సంఘములు:— ౧౪. తాడేపల్లి వేంగోపాలరావు గారు బెజవాడ, బొడ్డపాటి శేషగిరి రావు గారు కంకిపాడు, ౧౫. పాలకుడు మల్లారాయచాదరిగారు గురజాడ ఉయ్యూరు పోస్టు

నూ. సత్యనారాయణరాష్ట్ర, కార్యదర్శిగాను పశ్చిమ కృష్ణా కాంగ్రెసు ఆఫీసు బెజవాడ

కర్నూలు మరాపు వర్తక సంఘము

1923 సంవత్సరం మే నెల 15 వ తేది కర్నూలు పు మరాపు వర్తక సంఘము, మరాపుబాబులో మరాపు వెంకట్రావు గారి దుకాణములో సమావేశమై యీ క్రింది వివరింపబడిన సభ్యులు మరాపు వర్తకమువారిచే యెన్నుకొనబడినారు.

- 1. వేల లక్ష్మయ్య గారు అశ్వత్థం
- 2. ఉత్తపల్లె స్వామి కెట్టిగారు ఉపాధ్యక్షులు
- 3. మరాపు కళిదాస్ వెంకట కెట్టిగారు కార్యదర్శి
- 4. వూర్కూరు. అబ్దుల్ హిమాజ్ సాహెబు గారు కోశాధ్యక్షుడు.

కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులు

- 1. యలూరు శేషభట్టి కెట్టిగారు, 2. మరాపు వేలాల వెద్దెనగడ్డ వేటయ్యగారు, 3 నుంట్ల వెంకట్రామయ్య కెట్టిగారు, 4. మరాపు శిరిసాహెబు గారు, 5. మరాపు చిన్నయ్యగారు, 6 మరాపు చీమ వేంకటస్వామి కెట్టిగారు.

వై నడవారిందిన సంఘమునకు, 1, 2 తరగతులుగా సంఘమునకు, పూమా 50 చుండి సభ్యులను చేర్చిరి. మొదటి తరగతివారు ప్రతిసభ్యుడు రు 0-8-0 ౫ ప్రతిసెలకు సంఘమునకు చెల్లించులాగునను రెండవ తరగతివారు రు 0-4-0 ౫ చెల్లించులాగునను తీర్మానించడమైనది. నేటిదిం అమావాస్య నుండుటట్టి మరాపు వ్యాపారం పూర్తిగా మానివేసినారు.

వేలాల లక్ష్మయ్య, సంఘాధ్యక్షుడు.

పోర్టు సెంటుజారి గెజెటు

మే 15 మంగళవారము

పబ్లికేషన్

టి. హెచ్. హిట్ గారు చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

సి. డి. డి. పోర్టు గారు కాకినాడలో వార్వ్ ఆఫీసు వై నుకాన్సులకు నుండిటకు గవర్నరు జెడలగా రంగీకరించిరి.

మ ర కా ఖ

యస్. హెచ్. విల్సన్ గారు మద్రాసు సెంటుజారి కెట్టిగారు తేట్టిగ నుండిరు.

ఇ.యం. (రాధాకృష్ణ గారు కర్నూలు కై) పుచ్చలెట్టిగ నుండిరు.

యస్. సి. యల్. క్లిప్ గారు కర్ణాటకలో తేట్టిగ నుండిరు.

ఆర్. డబ్లియం. తిరుబొట్ల గారు విజయనగరం సెంటు జుమేరీ తేట్టిగ నుండిరు.

హెచ్. హెచ్. యస్. యం, మైసూరు, జే. డబ్లి యం, మెయిడెరి గారు బండరు సెంటుజుమేరీ తేట్టి లుగ నియమింపబడిరి.

ఏ. జి. గ్రీక్. జే. ఎ. దాల్ గారు మద్రాసు వెస్టే లోని క్లెయింట్లు మాధియాచర్ల తేట్టిగ నియమింపబడిరి జి ఈకె, జే. డబ్లియం. సామ్యూలు గారు మద్రాసు ఉత్తరం జార్జిటవును సెంటుజుమేరీ తేట్టిగ నియమింపబడిరి

జ్యూడిషియల్

కే. విశ్వనాథ పిల్లే గారు చిత్తూరు జిల్లా మద్రాస్ కలెక్ డివిజన్ కెట్టిగారు పోలీసు నూపరిండ్లెంట్ల నియమింప బడిరి.

ఆ ర్ క కా ఖ

సిడ్నీ ఆస్ట్ ఫ్లెట్ గారు మద్రాసు గవర్న మెంటు కెన్ ఆస్టింట్లు నూపరిండ్లెంట్ల నియమింపబడిరి.

లా కా ఖ

జేవిడ్ ఆల్వీ సిడ్ గ్రీక్ వుడ్ల గారు బెల్గాం కలెక్టర్ సెంటు జరి ఆఫీసరు కెయిలు ఫ్లెట్ల గారు నూపరిండ్లెంట్ల నియ మింపబడిరి.

సామ్యూలు డేవిసు గారు విశాఖపట్నం సెంటుజుక్లసు సెంటుజుకెయిలు నూపరిండ్లెంట్ల నియమింపబడిరి.

మంత్రి ప్రకడ శ్రీరామ సరసిహారావు గారు, శ్రీరాం గం బలరామకృష్ణులు నాయుడు గారు కాకినాడ బెచ్ మేజిస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

అంబెపుర జిల్లాలో 1 క్లాసు మేజిస్ట్రేట్లు నన్న కంబాడై శత్రుగోపరామానుజాచారి గారును, నెల్లూరు జిల్లాలో 1 క్లాసు మేజిస్ట్రేట్లుగ నన్న హెన్రి ఎడ్వర్డు వెలిన్ డి, సీనాగారును, కృష్ణా జిల్లాలో 1 క్లాసు మేజిస్ట్రేట్లుగ నన్న దేవగుప్త శేషగిరిరావు పంతులుగారును, నెల్లూరు జిల్లాలో 1 క్లాసు మేజిస్ట్రేట్లుగ నన్న బండి వెంటట్రాహారిరావు నాయుడుగారును, విశాఖపట్నం జిల్లాలో ౨ వ కలెక్టరుగ నన్న ఆర్థర్ కామెహామెటాగారును ఇ స్ట్రీటు ఫామలీ సామ్యూలు పుచ్చుకొనుట కధికారియై బడినది.

లె వి న్యూ కా ఖ

చాడలి చలపతి రావు గారు సెలవునుండి రాగా నే కర్నూలు ఆఫీసరికి నియమింపబడిరి.

ఇందులకు యిదివరలో మే 8 వ తేది ప్రకటనము ప్రకారము చలపతి రావు పంతులుగారిని కృష్ణా ఆఫీసరికి జేసిన నియామకము కొట్టివేయబడినది.

ఆ ఖి వ్య డి కా ఖ

సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు మద్రాసు అగ్రికల్చర్ సర్వీసులో ఆస్టింట్ల ఎకనామిక్ బొటానిస్టు నియమింపబడిరి.

సి. హెచ్. రామాకెట్టిగారు సెంటుజు ఫారం నూపరిండ్లెంట్లను అగ్రికల్చరు ప్రొఫెసరుగ నియమింపబడిరి.

రావుబహదూరు జేవహర్ శిరోయిత్ సిల్ గారు కె ల వునుండి రాగా నే వాల్తేరు సర్కిలులో ఒకవోడివిజ్జ ఎగ్జి క్యుటివు ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.

సానక స్యవధిపాలన కా ఖ

గంజాం జిల్లా కలెక్టరు తాలూకా ఖిల్కోటలోని బోయి రాజి, పులవరయూనియను బోర్డుల రద్దు జేయబడినవి. ఏ ఏ. కామల్ గారు గోదావరి జిల్లా హెల్త్ ఓఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

విద్యా కా ఖ

జిల్లాకి సరసింహారాయుడు గారు అంబెపుర జిల్లా ఎడ్యు కేషనలు ఆఫీసరుగ మార్పబడిరి.

రెవరెండు ఎల్.మాన్సితు 'మెక్స్ యిలు గారు' మే 21 వ తేదీనుండి నూతన విశ్వవిద్యాలయమునకు వైస్ ఛాన్సలరుగ రెండు సంవత్సరములు నియోగింపబడిరి.

తాడేపల్లి గంగిరెడ్డిగారు గోదావరి జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలు సభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

ఇతర వివరములు

బి. లక్ష్మీకాశ్యపరావు గారు మరల గోదావరి పదమ ర డివిజను కెంట్రలు సబ్ డివిజనుకు ఆస్టింట్లు ఇంజనీరుగ మార్పబడిరి.

సి. ఓ.మెనుగాను మెడికలు కాలేజీలో సర్జరీ ప్రొ ఫెసరుకు ఆస్టింట్లుగ నియమింపబడిరి.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

మే నెల 17-వ తేది గురు వారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	వరుకు
బియ్యం బస్తాలు		మొదలు.	వరుకు,
మనుమ తెనాలివి ,,	ప 45 గలవి	రు 11-0-0	18-0-0
నెల్లూరివి ,,	డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీవి ,,	డిటా	,, 14-0-0	16-8-0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
నవ్వులు ,,	,,	22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195	ర.	10-8-0	రు 11-0-0
సెనగలు ,,	డిటా	,, 10-0-0	11-8-0
పెసలు ,,	డిటా	,, 11-8-0	12-0-0
మినుములు ,,	డిటా	,, 18-8-0	15-8-0
ఉలకలు ,,	డిటా 164	,, 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 145-0-0	150-0-0
నెయ్యి వ 1-కి	,, 14-0-0	22-0-0
కొండాపురం వేరు సెనగ పప్పు బా 1కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0	58-0-0
వేరు సెనగ నూనె గానుగ బా 1-కి	రు 145	మి.వ.నూనె 180
అముదము నూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్ల ర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
హారపసుపు ,,	రు 125-0-0	180-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి	రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరు పాయకట్టు నీలియంకు మణుగు 1-కి	రు 40,	45
కాళహస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60,65
బెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు ఫాతడి బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, క్రొత్తడి బా 1-కి	రు 35-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

వట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చదరం ,,	88-0-0	40-0-0
రవుండు ,,	87-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 82-0-0	85-8-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-8-0	25-0-0
సవరను 1-కి		రు 15-18-6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా	రు 855-0-0	860-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 56-0-0	57-0-0

(7) తంగులు అలిజరై ను

అవు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు 125-0-0	128-0-0
తొట్టికెళ్ళుడు 20 డిగ్రీలు		డిటా
సింహం మార్కు 20 డిగ్రీలు		డిటా
అవుకృష్ణుడు 16	రు 108-0-0	110-0-0



ప్రతిపంట్

భాద్రపదమాసమువారి 11 వ ప్రకటనము

ప్రతిపత్తి పంపకమున నని కొరకు పంపకమున ముఖ్యము వ్రాయుచున్నాము. కావున ప్రతిపంట్ నివేదించుచును పంపకమున ముఖ్యము వ్రాయుచున్నాము.

కొన్ని ప్రకటనలు ప్రతిపంట్ మిగుల అనుకూలముగ దును. కాని కొన్ని సమయములందు చక్కగ వృద్ధి చెందున ప్రతిపంట్ ప్రతిపాటు మంచుల చెడిపోవును. ఒక రాత్రి మంచుకురికిన ప్రతిపాటు నశించును. ఒక రాత్రి ప్రతిపంట్ చెడిపోవు. ప్రతిరోజు మంచుకురికిన ప్రతిపంట్ చెడిపోవును.

7వ ప్రకటనయందు ప్రతిపంట్ మాడునిధులున్నాననియుంటిమి. మత్రియాప్రతిస్పృహలములలో పండు ఇతరరకముల కన్న ఇది మేలైనది మంచును ప్రతిపంట్ చెడిపోవును. కావున ప్రతిపంట్ చేయునపుడు ఆయా ప్రకటనల శీతోష్ణపరిస్థితులను గమనింపవలయును. పండు కాగున ఎండకాయలు రాత్రి చల్లగ నుండుట కైకలము ప్రతిపంట్ వృద్ధి చెందుటకు అనుకూలమైనది. పండు లమునందు నూర్యకాంతి ఎంతవేడిగ నుండిన అంతవ్యాప్తి ప్రతిపాటు వికసించును. ఆకాశము వేపూర్వమైన ప్రతిపంట్ నాశనము కలుగునని ఊహింపవలెను.

మంచువలని కష్టములను ప్రతిపంట్ చెందుటకు కొన్ని సాధనములున్నవి. స్వామిభవమును బట్టి మేము వ్రాయుటలేదుగాని లాభకరముగ నుండునని మా ఆభిప్రాయము.

పంకాయలమున్నగు కూరగాయలను పండుచేయునపుడు పండువలన కూరగాయలతోటలకు కష్టము కలుగునని రైతులు యెనవును వారుపండుచే చక్కగ నీరుచల్లుదురు. మంచుకురికిన మంచును రైతులకు చక్కగ తెలియును. పండుకు కాగున 6 కట్టుటచే కాదేలు బలపడును మంచును ప్రతిపంట్ చెడిపోవును. దుర్బలమగువస్తువులను చెల్లించు భారతీయుల ద్వాధను వాపుకత్తి రాటుమునకున్నట్లు, పండుకు చక్కగ 6 కట్టుటవలన మంచు ప్రతిపంట్ చెడిపోవును. కాని ప్రతిపంట్ చెడిపోవునది పండుకు లంఘన రక్షిమని వాదించవచ్చును. తెలుగున తలచినపుడెల్ల నీరు పండుకు సాధ్యముకాదు. కాగునగున్న పండులయందు ప్రతిపంట్ వృద్ధి చెందును. దున్నుటచే నేల మెత్తపడును. అప్పుడు నేల ఎందు తడి ఈడ్చుకొనటకు చాలకాలముపట్టును. వర్ష కాలము ముఖ్యము గ్రహించునీరు ఎండకాలమునందు అవియై పోవుండును. చక్కగ దున్నుక భూమిలయందు ఈనీరు అవియై పోకు చాలకాలము పట్టును. కాగునగున్న ప్రకటనలందలి పండుకు వృద్ధి చెందుదును. చక్కగ దున్నున పండుల 6 వది పండుకు మంచును ప్రతిపంట్ చెడిపోవును.

పిటి అన్నిటికన్న ఎవరియింటి దొడ్లలోవారు ప్రతిపంట్ నీకొనిన ఇట్టి ఇల్లులందుండవు. ఇట్లుగలవారందరూ తమదొడ్ల ప్రతిపంట్ పండుచేసికొనెను. ఇందువలన అధికమగు లాభముండని కొందరు హింపవచ్చును. ఈ కలహము విని ఒక ప్రభుత్వోన్యగి ఇటీవలనే హేళన మొనర్చెను. కాని ఈ ఉద్యమము ప్రారంభించినపుడు రాటుమును హేళన మొనర్చిన వారు పంపకమున ఉండిరి. క్రమ క్రమముగ రాటు మొక్క విలువ పాసింపబడిన విధముననే ప్రతిపంట్ చెడుచును. ప్రతిపంట్ చేయుటచే కలుగగల లాభములను పండుకురైరుగ గలరని నమ్ముచున్నాము. మావాదమును నిద్రులకు తెల్పక ఇతర వివరములు రాబోవు వారపు ప్రకటనము తెలిపెదము.

విలేఖకుల సంజేహములు

విత్తులు తీయుట

7వ ప్రకటనమున ప్రతిపంట్ తీయు విషయమై ఎంత వ్రాసియుంటిమి. ఆ ప్రకటనమునందు వాదించిన యంత్రము కన్న చిన్న యంత్రము యైన ప్రతిపంట్ వారును ఉపయోగించుటకు విలుగ నుండుని ఒక భాది కార్యాలయధికారి సలహా ఇచ్చుచున్నాడు. సామాన్యమున ఆ ప్రకటనయందు ఇట్టి చిన్న యంత్రములకు రోగింపబడుచున్నవి. ఈ యంత్రము సాధారణముగ 9 ఇంచుల పొడవు ఇంక కొంచెము ఎక్కువ యుండును. యంత్రము 60 తయై కొయ్యతో చేయబడును. గుండ్ర

ముగ చెక్కబడి రూపరలకల కొయ్యలు అంటుకొనియుండును. ఒకటి ఒక వైపు మరొకటి ఇంకొక వైపు తిరుగుచుండును. ఈ రెండు కొయ్యలమధ్య ప్రతిపంట్ తీప్పిన విత్తనము లాకవంక, కుభ్రముగ ప్రతిపంట్ మరొకవంక పడుచుండును. ఈ ప్రతిపంట్ ఏటాచేయుట మిగుల సులభము. ఈ రెంటిని కొయ్యతో చేయక ఒక దానిని ఇనుముతోడను మరొక దానిని కొయ్యతో ను చేసిన మిగుల లాభకరముగ నుండును. ఈ రూపరలకల గుండ్రముగ నుండకుండదు. మొదట లావుగనుండి ఆలావు క్రమక్రమముగ క్షుణ్ణము రావలెను. లావు తగ్గినదని తెలిసికొనుటకు వీలు లేనివిధమున లావు కొంచెముగనే తగ్గవలెను. అతిస్వల్పమగు ఖర్చుతో ఇట్టి యంత్రములను తయారు చేసికొనవచ్చును.

చేతితో వడకబడిన నూలు

చేతితో వడకబడిన నూలును పరిశీలించుటకు కొన్ని గుర్తులను తెలిపియుంటిమి. నూలంతయు ఒకే సమస్తగ యుండదనియు, అచ్చటచ్చట భారమునందు పొట్టువలె ప్రతిపంట్ చెడియుండుననియు చెప్పియుంటిమి. ఈ విషయమై కొన్ని సంజేహములను పంజాబునుండి యొక మిత్రుడు వ్రాయుచున్నాడు. యంత్రాలయములందు కూడ చేతితో తయారుచేయబడు నూలుకుంటి నూలే తయారు అగుచున్నది. ఈ నూలును మేము మోపరావలయును పరిశీలించిమి.

ఈ నూలునందలి హేమ్యుక్తిగల క్రమముగల లెక్కగను నుండుటచే విలువనందు ఈ నూలు తయారు అయ్యెనని తెలిసికొన గలిగితిమి. రాష్ట్రీయ కార్మికుల సంఘములవారు కర్తవ్యమౌని మంచి నూలు తయారు చేయుటచే ఈ ఇబ్బందు లన్నియు తొలగును. ఇతరకన్న వేర సాధనములేదు.

జాతీయ పతాకములు

వీహారు సంవత్సర జాతీయ పతాకాలకు చేరినవారొకరు, జాతీయ పతాకము లెచ్చబదారకుతో తెలుపవలయునని వాసిరి.

ఒక రాష్ట్రీయవారు మరొక రాష్ట్రీయనుండి జాతీయ పతాకములను తెప్పించుకొనిన ఆపతాకముల విలువ గౌరవము కగ్గి పోవును. ఈ జాతీయోద్యమమునందు గ్రహించవలసిన విషయమిది యొకటి. ఏ ప్రకటనయందుండువారు ఆ ప్రకటనయందు తయారు అగు చేతిమాలతో పతాకములను తయారుచేసికొనవలెను. ఈ పతాకములకు రంగువేయ విషయమై దావ్తరు పి. సి. రెగారు దేశీయరంగు అను కొత్త ప్రకటనయందు వివరము లన్నియు తెలిపియున్నాడు.

మగనులాలు కె. గాంధీ,

యాదాద్రిత కార్మికుల ఖద్దర క్రయరణ సంఘము.

తెలువడినది! (కొత్తచరిత్రాటకము!) బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారాశివాజి అను నాటకము వెలరు 1-0-0 వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవచ్చును.

తయారైనది! త్వరపడు!

హిందీ తెలుగు - వ్యాకరణము

దీని సహాయముచే హిందీభాషను దోషములు లేకుండ వ్రాయుటకును, మాట్లాడుటకును వలయు జ్ఞానము మాడు మాసములలో నలగదును. 200 పేజీల గ్రంథము 12 అబాటు మాత్రమే. కర్తవ్యము నూటికి 25 కమిషన్ ఇవ్వబడును.

రాష్ట్రీభాషామందిరం,

పమిడిముక్కుల, మేడూరుపాట్ల, కృష్ణాజిల్లా.

Advertisement for 'మా నవ్వుకము, చొక్కపు వెండికి, నవరము బంగారుకు పూచీనిచ్చుట' (To give a touch of gold to your smile, silver to your mouth, and gold to your feet). It features two illustrations: a glass on the left and a vase on the right. The text describes the benefits of the product, which is a combination of silver and gold, and mentions that it is available in various sizes and prices. The price is listed as 25, and the name of the shop is 'మద్రాసు' (Madras).

Advertisement for 'లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు' (Lokamayahara Kastoori Mathras). It features an illustration of a bottle of 'Kastoori Mathra' on the right. The text describes the product as a 'Lokamayahara' (a type of food) and mentions that it is available in various sizes and prices. The price is listed as 25, and the name of the shop is 'మద్రాసు' (Madras).

Advertisement for 'బెర్రీస్ రైసుహల్లురు అందు పాలిషరు' (Berry's Rice Halls and Polishes). It features an illustration of a rice mill on the left. The text describes the product as a 'Berry's Rice Hall' and mentions that it is available in various sizes and prices. The price is listed as 25, and the name of the shop is 'మద్రాసు' (Madras).

# అమృతాంజనము

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీవతి బి.ఎం.బి, ఎం.సి.ఎం. గారి పోషణక్రింద నున్న  
ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, లిమిటెడ్  
హెడ్ ఆఫీసు 19, హాన్స్ రోడ్డు మాంట్రోడ్డుపోస్టు, మద్రాసు.  
**చ్యవనప్రాసలే హ్యము**

శ్రేష్ఠమైన, రహస్యముచేత కయుర్వేదియ బోవధములు గల బోవధకాల యిది యొక్కటియే. ప్రాచ్యపత్తి వైద్యవిధానములందరితోకూర్చి, ప్రసిద్ధులైన వైద్యులచే మిక్కిలి శాస్త్రసమృద్ధముగా అభివృద్ధిగా తయారుచేయబడిన బోవధములు నిర్ధారముగా నున్నది. క్రొత్తది, మేలైనదియై నై ఓవధులే ఉపయోగింపబడుచున్నవి. మా బోవధకాలయందు తయారగుచున్న పలు రకముల బోవధరాజులు గుణమునందుగాని, శ్రేష్ఠత్వమునందుగాని యితరవికల్పలకు తీసిపోవుటలేదు. మా శుద్ధమైన గొప్పపావమును మిక్కిలి ఉపయోగకరమైన రసాయనము కఫహరమైనది. క్రొత్తఫలములు, ఓవధులు మొదలగువాటినుండి తయారుచేయబడినది.

1. యియు, దీర్ఘకాలముగానున్నట్టి ఉబ్బునము, రొమ్ముపడినెము, బీళ్లకత్తి తీయించుట మున్నగువాటికి విశేషముగా ఉపయోగించు చున్నది. (2) ఆలసి మోయ్యుకేయుగల ముడుగులవలన కాడ్లివర్ నూనెకంటెను శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పదగినది.
- (3) మిక్కిలి మనోహరమైనదని గలదు.
- (4) మిక్కిలి బాధకరమైన దగ్గులవారు దీనిని విడువక నేంపిన విశేషముగా ఉమ్మినేయ నవసరములేకనే కఫము బయటికివచ్చును. 4 బొమ్మల దబ్బా 1-కి ధర రూ 1 1 పాను దబ్బా 1-కి ధర రూ 1/-
- (5) కఠినమునందుండు జీవరత్నములగు అణువులకు అధికముగ కత్తిరి కలిగించును. శ్రీసాంగత్యాది అత్యాచారములవలన కఠినమునకును మనస్సుకును, కలిగిన అన్ని వ్యాధులను తొలగించును.

50.00 చిన్న సమాచారదేవులను ఉచితముగా పంచిపెట్టుటకై ద్రవ్యరూప తీర్మానించుచున్నాము. దరఖాస్తుపంపినచే మా పూర్తి త్యాగిలగు ఉచితముగా పంపబడును.

## వెంట్రుకలే అందము? రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఉడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.  
ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.  
అంతవరకు రాసియవద్దు



### నేడే కామినీయానూనెను వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది నిజస్థరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్నను, రోగో హంధ్యమున్నను, యిది దివ్యవధము  
వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరమగ గాని యుండదు  
మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తిదనమును గల్గి కట్టుకల నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజునకే దీనిని పరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లున్నదియనో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును.

తల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

“టబ్బో దిల్ బహారు”కు వ్రాయుడు.

ఇది నిజస్థరు చేయబడినది అత్యుత్కృష్టమైన గుణముగలది.

$\frac{1}{2}$  బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0  
 $\frac{1}{2}$  బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-12-0  
 $\frac{1}{2}$  బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-8-0

ఇది మయల మువ్వారందరికీదనము, సరస అమ్మవారికీదనము - దా దొరుకును. తేటన్న,

సోలు యేజంటలు:- ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికలు కంపెనీ,  
155 జమ్నామనీదు, బొంబాయి.

## ఆంధ్రశ్రీభాష్యము

శ్రీ రామానుజులవారి బ్రహ్మసూత్ర భాష్యముకు  
సరియైన చక్కని తెనుగున

కావ్యరత్న, వేదాంతరత్న, వేదాంతరత్న, వేదాంతవాచస్పతి శ్రీమంత్ కందాడై శేషచార్యులవారిచే రచియింపబడినది. మొదటివాల్సము (సప్తమాధ్యాయంతము) 8-0-0 రెండవవాల్సము (ద్వితియ, తృతీయ, చతుర్థాధ్యాయములు. తెనిగించిన పద్దతి:- ప్రతి బ్రహ్మసూత్రమునకును శ్రీ రామానుజ భాష్యముసారము శ్రుతిపదార్థ తాత్పర్యము (తెనుగున) శ్రీభాష్యము (ఇం - దుఇంకా సమాధానంశయ పూర్వము సిద్ధాంతములు మొదలగునవి ప్రత్యేకముగ జూపింపబడినవి) అచ్చటచ్చట శ్రుతిపదార్థకావక యందలి విశేషములు నిరూపించిన, ఘోషార్థము తట్టి లఘుసిద్ధాంత మహాపూర్వము మహాసిద్ధాంతముల యందలి వాద ప్రతివాదము లన్నియును చదువరులకు వేదాంత విచారమునం దభిరుచిని గలుగఁజేయు రీతిని యుత్తర ప్రత్యుత్తర రూపము గనబడుట బడినది.

శ్రీవాసమామలై జియ్యర్ స్వామివారును మైనూరునం దుండు పరశుల వరము జియ్యర్ స్వామివారును, శ్రీరంగము శ్రీరంగ వారాయణాచార్యులు జియ్యారు స్వామివారును ఈ గ్రంథమును భగవదామానుజ విరచిత శ్రీభాష్యమునకు సరియయినదియు, నుపోధంబునకు తెనుగున గాను తెలుపుచు నంగీకార ప్రతికలను కృతచేసిరి

మానేజర్, వేదాంత ముద్రాక్షర శాల.

88 ఏడుకాపులపేడి, మద్రాసు

## ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగిన నాపాపనా నుండును. శాంబాలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన అనంతముగా నుండుటతోగాక, అశ్రద్ధ, వాయువు, జలుబు, ద్వారము, నర్మిపాతిము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లకోషములు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది ప్రకారముకలతల కనిపించును. తలకొలిపి పీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (2351)-కి 200 మాత్రలపీసా 1-కి రూ 0-4-0; దేశిక పీసాలు రూ. 2-8-0 వి. పి. చార్జీ ఎన్నిటికైనా రూ 0-6-0. పి.సి. ఏ. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాఖ్య, వెంకటేశ్వరస్వామి.

## చాకులు - తాళములు

మంకలికత్తులు.

ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి. సేలయినవి.

తెలుగు భరలకాకులారాకు వ్రాయుడు.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టెరు అండ్ లాక్ మేకర్స్ లెడ్.

కెన్యాతరం (గోదావరికి)

కెన్యాతరం అండ్ కో "ఇంక పీసా" కెన్యాతరం.

## మలయచందనము

గనేరియా అను గొర్రోగమునకు తరచుగా

కభ్యము లేదు. కిక్కిరాలో కని తేను ఎలుపు, తెలుపు, కన్ను, అను మాత్ర విధముల గొర్రోగమును 1-కి రూ 1-0-0 రూపాయలకు నూర్చును. శ్రీలంకాలో నూర్చుటకు వ్యాధులకు హాని ఇది కాకొనదు. (1251) కట్టి 1-కి రూ 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసి, చాయవరం (గోదావరి కట్టి).